

Kari Keski-Luopa

Neste Oil Rallin tieverkon erikoiskäyttösuunnitelma

Kari Keski-Luopa

Neste Oil Rallin tieverkon erikoiskäyttösuunnitelma

Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 10/2010

Liikennevirasto
Helsinki 2010

2. korjattu verkkopainos
Verkkojulkaisu pdf (www.liikennevirasto.fi)
ISSN-L 1798-6656
ISSN 1798-6664
ISBN 978-952-255-017-0

Liikennevirasto
PL 33
00521 HELSINKI
Puhelinvaihde 020 637 373

Keski-Luopa, Kari: Neste Oil Rallin tieverkon erikoiskäyttösuunnitelma. Liikennevirasto, tieosasto. Helsinki 2010. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 10/2010. 34 s. + liitt. 42 s. ISSN-L 1798-6656, ISSN 1798-6664, ISBN 978-952-255-017-0.

Asiasanat: Maantiet, luvat, kilpailu, liikenteen ohjaus.

TIIVISTELMÄ

Neste Oil Ralli on järjestetty vuosittain vuodesta 1951 alkaen. Ralli on toiminut pitkään WRC (World Rally Championship)-osakilpailuna sijoittuen enimmäkseen Keski-Suomen ja joiltakin osin myös Pirkanmaan maakuntiin. Rallin arvioidaan olevan Pohjoismaiden suurin tieverkolle sijoittuva yleisötapah tapahtuma ja jättävän vuosittain rahaa toimialueelleen noin 17 milj. € (vuoden 2008 tilanteessa).

Vuosien varrella rallin toimintaympäristö on merkittävästi muuttunut, samoin tienpiitäjien ja poliisin sisäisissä toimintatavoissa sekä toiminnan ohjauksessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Tieverkon erikoiskäytön lupamenettelyprosessi rallin järjestäjän ja eri viranomaisten välillä on jäänyt muutoksista selvästi jälkeen, minkä vuoksi yhtenäisen lupamenettelyn kehittämiseksi on ollut selkeä tarve.

Tässä raportissa on tien erikoiskäyttölupaa tarvitsevan rallin järjestäjän, poliisin ja tienpitoviranomaisen yhteistyönä esitetty menettely, jolla tien erikoiskäyttöön liittyvä tien sulkeminen sekä tapahtumaan liittyvä muu tilapäinen tiealueen käyttö sekä liikenteenohjaus on mahdollista saavuttaa siten, että eri osapuolten näkemykset tulevat yhteen sovitetuiksi.

Tien erikoiskäyttöön liittyvän luvanhakuprosessin selkeyttämiseksi raportissa on esitetty tien erikoiskäyttölupien valmistelusuunnitelma, johon liittyvät tienpitoviranomaisen ehdotukset lupahakemusmalleiksi sekä näiden liitesuunnitelmiksi. Osana valmistelusuunnitelmaa on esitetty menettelytapa rallijärjestelyjen tarvitseman tilapäisen liikenteenohjauksen ja rallin tarvitsemien laitteiden tilapäisen tiealueelle sijoittamisen luvanhakuprosessia varten. Valmistelusuunnitelma palvelee mallina maanteiden osalta sekä suosituksena katujen ja yksityisteiden osalta. Valmistelusuunnitelmaa voi soveltaa myös muihin vastaavanlaisiin tien erikoiskäyttötarpeisiin.

Rallitapahtuman lupaprosessin muistilistaksi on laadittu lupavalmistelusuunnitelman ja liikenteentiedotussuunnitelman aikajanakaaviot, jotta kaikki tarvittavat asiat tulisivat useiden eri toimijoiden osalta oikeaan aikaan ja oikeassa järjestyksessä huomioon otetuiksi.

Tähän raporttiin sisältyy suosituksia monista sellaisista tilapäisen liikenteenohjauksen ja kertaluonteisen tiellä työskentelyn tai liikenteenohjaajana toimimisen menettelyistä, joiden osalta ei aiemmin ole ollut tarjolla tienpitoviranomaisen yksiselitteistä ohjetta tai suositusta. Nämä maanteitä koskevat suositukset ovat samalla tienpitoviranomaisen suosituksia katu- ja yksityistieverkolla sovellettaviksi.

Keski-Luopa, Kari: Plan för specialanvändning av vägnätet vid Neste Oil Rally. Trafikverket, vägtrafikssavdelningen. Helsingfors 2010. Trafikverkets undersökningar och utredningar 10/2010. 34 s. + bilagor 42 s. ISSN-L 1798-6656, ISSN 1798-6664, ISBN 978-952-255-017-0.

Nyckelord: Landsvägar, tillstånd, tävling, trafikreglering.

SAMMANFATTNING

Neste Oil Rally har arrangerats årligen sedan år 1951. Rallyt har länge utgjort en del tävling inom WRC (World Rally Championship) och har mestadels varit förlagt till landskapen Mellersta Finland och delvis också till Birkaland. Rallyt anses vara det största publika evenemanget på vägnätet i Norden. Man beräknar att det årligen allokera ca 17 miljoner € inom sitt influensområde (läget år 2008).

Under årens lopp har omgivningen kring rallyt förändrats avsevärt, likaså har det skett stora förändringar i väghållarnas och polisens interna arbetssätt och verksamhetsstyrning. Tillståndsförfarandet som gäller specialanvändning av vägnätet har inte för rallyarrangörernas eller de olika myndigheternas del följt med utvecklingen, och därför har det funnits ett klart behov att utveckla ett enhetligt tillståndsförfarande.

Den här rapporten bygger på ett samarbete mellan Väghållningsmyndigheten, polisen och den specialtillståndsbehövande rallyarrangören. Som resultat föreslås ett förfarande, som gör det möjligt att i samband med specialanvändningen av vägen genomföra vägvängningar, övrig tillfällig användning av vägområdet samt trafikreglering så att de olika parternas ståndpunkter kan anpassas till varandra.

För att skapa klarhet i processen vid tillståndsansökningar för specialanvändning av vägar har i rapporten framlagts en plan för beredning av tillstånd för specialanvändning av väg. I anslutning härtill framläggs Väghållningsmyndighetens modellförslag till tillståndsansökningar samt till bilageplaner för dessa. Som en del av beredningsplanen har föreslagits ett förfarande för den tillfälliga trafikreglering som rallyarrangemangen kräver och för de tillståndsansökningar som förläggandet av tillfällig utrustning på vägområdet förutsätter. Beredningsplanen fungerar som en modell gällande landsvägarna samt som en rekommendation gällande gator och privatvägar. Beredningsplanen kan tillämpas också på andra motsvarande specialanvändningar av väg.

Som minneslista för tillståndsprocessen vid ett rallyevenemang har uppgjorts tidsdiagram för planering av tillståndsberedningen och planering av trafikinformationen, så att alla behövliga aspekter skall kunna beaktas av olika aktörer vid rätt tidpunkt och i rätt ordningsföljd.

I den här rapporten ingår rekommendationer för många sådana förfaranden vid tillfällig trafikstyrning och engångsartat arbete på vägen eller som trafikledare, för vilka det inte tidigare har funnits Väghållningsmyndighetens entydiga anvisningar eller rekommendationer att tillgå. Dessa rekommendationer för landsvägar utgör samtidigt Väghållningsmyndighetens rekommendationer för tillämpning på gatunätet och privatvägsnätet.

Keski-Luopa, Kari: Neste Oil Rally plan for special road use permit. Finnish Transport Agency, Road Department. Helsinki 2010. Research reports of the Finnish Transport Agency 10/2010. 34 p. + app. 42 p. ISSN-L 1798-6656, ISSN 1798-6664, ISBN 978-952-255-017-0.

Keywords: Public roads, permits, racing, traffic control.

ABSTRACT

The Neste Oil Rally has been an annual event since 1951. The rally has long been part of the WRC (World Rally Championship), and is staged mostly in Central Finland, with part of the rally running through the province of Pirkanmaa. The rally is estimated to be the largest public event in the Nordic countries to be staged on the road network, bringing to the area concerned an annual sum of approximately EUR 17 million (figures for 2008).

Over the years the rally's operating environment has undergone considerable change, as have the internal operating practices of road maintenance staff and the police, and operational management. The method for arranging permits for special use of the road network, involving rally organisers and various authorities, has lagged far behind, giving rise to a clear need for development of a common permit process.

This report includes the method, presented in the form of cooperation between the rally organiser in need of a special permit, the police and the road maintenance authority, by which closure of roads for special use, other temporary use of road areas in connection with the event, and traffic control can be achieved in a way that accommodates the viewpoints of all parties involved.

For the purpose of clarifying the permit application process relating to special road use the report presents a preparation plan for special road use permits, incorporating road maintenance authority proposals for permit application models and their related plans. The permit application process method for temporary traffic control required by rally organisers and the installation in road areas of temporary rally equipment is presented as part of the preparation plan. The preparation plan serves as a model for public roads and as a recommendation for street areas and private roads. The plan may also be applied to other corresponding special use requirements involving the road network.

Timelines for the permit preparation plan and traffic information plan have been drafted as a checklist for the permit process for rally events, to ensure that all necessary matters are brought to the attention of the various parties involved at the right time and in the right order.

This report contains recommendations for many procedures of this kind involving temporary traffic control and events of a non-recurring nature taking place on the road network, or for the work of traffic controllers, for which no clear guidelines or recommendations have previously been available from the road maintenance authority. These recommendations for public roads are also to be applied to road maintenance authority recommendations for streets and private road networks.

ESIPUHE

Neste Oil Rallin arvellaan olevan yleisömäärältään suurin tieverkolle sijoittuva yleisötapahtuma Pohjoismaissa. Tästä johtuen rallin järjestäjien ja tieviranomaisten yhteispelin muokkaaminen mahdollisimman yllätyksettömäksi ja eri osapuolten prosesseja tukevaksi yhteiseksi suunnitelmaksi palvelee esimerkkinä myös muihin tieverkkoa huomattavasti kuormittaviin yleisötapahtumiin valmistauduttaessa.

Vuosien varrella on rallin järjestäjien ja eri osapuolten kesken rallivalmistelussa ollut erilaisia käytäntöjä, joista osa on selvästi ohittanut tienpitoviranomaisten ohjeistuksen huomiotta ja osa on ollut ohjeistuksen mukaisia. Viime aikojen suuret organisaatiomuutokset tienpitoviranomaisissa ovat tehneet lupavalmisteluun liittyvän toimintaympäristön entistäkin haasteellisemmaksi eri osapuolille. Tämän vuoksi tarve jälleen selkiyttää menettelyjä on tullut ajankohtaiseksi melko nopeasti edellisen vuonna 2009 julkaistun raportin jälkeen. Liikenteen hallinnan keinoja halutaan entistä todellisimmiksi tienpitoviranomaisen välineiksi, mikä edellyttää niiden selkeää kuvaamista. On myös selkeä tarve vähentää rallien valmisteluun liittyvää henkilösidonaisuutta ja muuttaa sitä vähitellen kohti organisaatioiden välistä sidonaisuutta.

Tämän paperin sisältöä muokattu raportin "Neste Oil Rallin tieverkon erikoiskäyttösuunnitelma, Tiehallinnon selvityksiä 9/2009" -pohjalta sellaiseksi, että se soveltuu nykyiseen ympäristöön, jossa maantieverkon tienpitoviranomaisena toimivat alueellisten ELY-keskusten L-vastuualueet, tienpitoviranomaisten menettelyjä ohjeistaa Liikennevirasto, tienpitoviranomaisen asiakaspalvelukeskuksena toimii Liikenneviraston ja ELYjen L-vastuualueiden yhteinen liikenteen asiakaspalvelukeskus ja tienpitoviranomaisen operatiivisista liikenteenhallintatehtävistä huolehtii Liikenneviraston tieliikennekeskus. Ennen vuoden 2010 alun organisaatiouudistusta näistä kaikista tehtävistä huolehti Tiehallinto.

Raportin on laatinut liikenteen palvelupäällikkö Kari Keski-Luopa Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta (KES ELY). Raportin päivittämiseen liittyvistä konsulttipalveluista huolehti Riikka Salli Tampereen Destia Oy:stä.

Tähän toiseen korjattuun painokseen on päivitetty Tieliikenneasetukseen 1.7.2010 voimaan tulleiden muutosten vaikutus.

Jyväskylässä syyskuussa 2010

Liikennevirasto, tieosasto

SISÄLTÖ

1	LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	11
1.1	Lupaprosessien risteävyys	11
1.2	Liikennevaikutusten ulottuvuus	11
1.3	Tavoitteena yhteinen suunnitelma	11
2	ANALYYSI RALLITAPAHTUMASTA	12
2.1	Rallin taloudellinen merkittävyys	12
2.2	Rallin rakentaminen tieverkolle vaihe kerrallaan	13
2.3	Rallin yleisöliikenteen hallinta	21
2.4	Sidosryhmäneuvotteluissa löytyi yhteinen ymmärrys	23
3	YHTEISEN SUUNNITELMAN MUOTO HAHMOTTUU	24
4	TIEVERKON ERIKOISKÄYTÖN LUPAVALMISTELUSUUNNITELMA	25
4.1	Tavoite	25
4.2	Uudet viranomaisosapuolet	25
4.3	Tienpitäjät ja tienpitoviranomainen	26
4.4	Yhteydenotto tienpitoviranomaiseen maantieverkon erikoiskäyttölupa-asioissa	26
4.5	Tiensulkulupaviranomaiset yleisötilaisuuksia tieverkolla järjestettäessä	26
4.6	Ympäristönsuojeluviranomaiset melua ja tärinää aiheuttavia yleisötilaisuuksia järjestettäessä	27
4.7	Aika-akseliin sidottu lupavalmistelusuunnitelma	27
5	TIEVERKON ERIKOISKÄYTÖN LIIKENNETIEDOTUSSUUNNITELMA	31
5.1	Tavoite	31
5.2	Tapahtuman nimen ja tunnuksen käyttö tiedottamisessa	31
5.3	Aika-akseliin sidottu liikennetiedotussuunnitelma	31
5.4	Yleiset tiedottamisperiaatteet	34

LIITTEET

Tieverkon osien sulkemisluvan hakeminen poliisilaitokselta tai kunnanhallitukselta

- Liite 1a Asemakaava-alueiden ulkopuolella sijaitsevien tieverkon osien tilapäinen sulkeminen nopeuskilpailua varten (tienpitoviranomaisen ehdottama hakemusmalli)
- Liite 1b Asemakaava-alueella sijaitsevien tieverkon osien tilapäinen sulkeminen nopeuskilpailua varten (tienpitoviranomaisen ehdottama hakemusmalli)
- Liite 2 Tiensulkihakemuksen liite: Suljettavaksi aiottut tieosuudet
- Liite 3 Tiensulkihakemuksen liite: Sopimusmalli suljettavien tieosuuksien kuntoonpanosta sekä malli suljettavien tieosuuksien kuntoonpanosuunnitelmasta
- Liite 4 Tiensulkihakemuksen liite: Tiensulkuilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle

Tilapäisen liikenteenohjauksen sekä tilapäisten laitteiden sijoittamisluvan hakeminen tienpitoviranomaiselta

- Liite 5a Tilapäinen liikenteenohjaus maantieverkolla sekä laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle (hakemusmalli)
- Liite 5b Tilapäinen liikenteenohjaus katu- ja yksityistieverkolla (tienpitoviranomaisen ehdottama hakemusmalli)
- Liite 6 Tilapäisen liikenteenohjauksen sekä laitteiden tilapäisen sijoittamisluvan hakemuksen liite: Rallijärjestelyjen tarvitsemien laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle
- Liite 7 Tilapäisen liikenteenohjauksen hakemuksen liite: Tilapäisen vakiomerkkiohjauksen sijoittaminen tieverkolle
- Liite 8 Tilapäisen liikenteenohjauksen hakemuksen liite: Tilapäisen opastuksen sijoittaminen tieverkolle

Aikajanakuvat

- Liite 9 Lupavalmisteluun suunnitelman aikajanakuva
- Liite 10 Liikennetiedotussuunnitelman aikajanakuva

1 LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

1.1 Lupaprosessien risteävyys

Neste Oil Rallin lupavalmistelusprosessin ongelmana on jo vuosien ajan ollut se, että eri viranhaltijoiden ja ralliorganisaation sisäiset lupaprosessit eivät luonnostaan ole toisiinsa nähden riittävän yhteensopivia. Jokainen toimija on toiminut oman hyvän näkemyksensä mukaan ja vuosien kokemustenkin jälkeen tulee yhä yllätyksiä siinä, mitä hakemuksia, missä järjestyksessä ja millä aikataulutoiveella viranomaisille saapuu. Menettelyä on yritetty kehittää sähköposti- ja puhelinneuvotteluilla, mutta eri toimintakulttuureita tällä menettelyllä ei ole onnistuttu muuttamaan yhteensopiviksi. Viime tipassa viranomaisille saapuvat hakemukset johtavat siihen, että toimitaan yhtä virheellisesti kuten ennenkin, koska muuhun ei ehditä ryhtyä ja toisaalta viranomaiset haluavat toimia hyvän asiakkuuden hengessä. Yhteisestä toimintamallista neuvottelemisen ja sopimisen eri viranhaltijoiden ja ralliorganisaation kesken on lopulta arvioitu välttämättömäksi.

1.2 Liikennevaikutusten ulottuvuus

Neste Oil Ralli on ennalta suunniteltu häiriötilanne tieverkolla, joten sen liikenteellisiä vaikutuksia on hyvällä ennakkosuunnittelulla mahdollista minimoida. Rallin erikoiskokeiden eli yleiseltä liikenteeltä suljettujen kilpailujaksojen sijoittumisella katuverkolle, yksityistieverkolle tai maantieverkolle on oleellinen merkitys siksi, että kaikki nämä aiheuttavat poikkeuksetta merkittävää haittaa maantieverkon liikenteen sujuvuudelle.

1.3 Tavoitteena yhteinen suunnitelma

Tämän valmistelusuunnitelman tavoitteena on sopia ensimmäistä kertaa yhteisessä suunnitelmassa siitä, mitä kukin Neste Oil Rallin järjestämiseen osallistuva toimija aikoo tai saa tehdä ja millä aikataululla liittyen tieverkon erikoiskäyttölupien saamiseen ja tieverkon erikoiskäyttöön.

Niissä tilanteissa, joissa valmistelu on aikaa vievää, pyritään sopimaan riittävän aikainen saapumishetki hakemuksille. Tällä tavoin on lopulta tavoitteena päästä aikataulutettuun suunnitelmaan siitä, mitä kukin osapuoli voi tai on velvollinen tekemään missäkin ajassa suhteessa aiotun yleisötapahtuman alkuhetkeen. Malliksi laaditaan tarpeen mukaan aikaa kestäviä ja päivityskelpoisia kirjallisia ja karttapohjaisia suunnitelmia, jotta myöhemmät henkilövaihdokset eivät liiaksi vaikuttaisi kunkin osapuolen tuotoksiin. Tiedottamiseen liittyviin jakelulistoihin pyritään merkitsemään henkilöiden osoitteiden sijaan organisaatioiden osoitteita.

Myös kaupallisen median rooli liikenteelle tiedottamisessa huomioidaan ja heidän edustajiansa kutsutaan mukaan suunnitelmaa laatimaan.

2 ANALYYSI RALLITAPAHTUMASTA

2.1 Rallin taloudellinen merkittävyys

Rallin järjestäjien taholta Neste Oil Rallin mainitaan olevan yleisömäärältään suurin vuosittainen ulkoilmatapahtuma pohjoismaissa. Rallin vaikuttavuutta matkailupalveluyritysten talouteen rallin toiminta-alueella pidetään merkittävänä ja tämän vuoksi erityisesti kunnissa toivotaan rallin jatkuvan nykyisillä sijoillaan. Majoituspalvelujen hinnat ovat yleensä huomattavasti korkeampia ralliaikaan kuin muuna aikana vuotta.

Kuva 1. Rallivierailta peritään maksuja katselusta, pysäköinnistä ja yöpymisestä ja ruokailusta sekä taajamien keskustoissa että keskellä metsää. Kuvassa on yhden erikoiskokeen katselemisesta perittävä hinta. Neljän päivän rallipassi on 50 euroa.

Keski-Suomen liiton, TE-keskuksen ja AKK-Sports:in vuonna 2008 teettämän selvityksen mukaan rallitapahtuma tuo ja jättää 17 milj. € rahaa Keski-Suomen tiepiirin alueelle. Rallin joitakin osia on yleensä sijoittunut myös Pirkanmaan alueelle.

Kuva 2. Miltei jokaisen erikoiskokeen varteen keskelle korpea rakentuu jonkinlaisia VIP-kyliä, joista yritykset voivat ostaa asiakkailleen täyden palvelun sisältäviä asiakaspaikkoja. VIP-telttojen ateriapalveluja järjestävät yleensä paikalliset yrittäjät.

Rallin VIP-alueet ja yleisöpysäköintialueet sijaitsevat yleensä turvallisuussyistä sen verran etäällä tiealueesta, että niiden toteuttaminen ei yleensä edellytä yhteyttä tienpitäjään lukuun ottamatta niille johtavan liittymän tilapäistä käyttöä.

2.2 Rallin rakentaminen tieverkolle vaihe kerrallaan

Ralliolosuhteiden rakentaminen tieverkolle alkaa pystyttämällä tiejaksojen sulkua ajoista kertovia ilmoitustauluja tienpientareille poliisin myöntämien lupien mukaisesti. Tässä tarkastellaan rallipuitteiden vaiheittaista pystytystä nimenomaan tieviranomaisen lupavalmistelun näkökulmasta, jolloin tiestä etäällä sijaitsevien VIP-kylien ja metsägrillien rakentaminen jää vähemmälle huomiolle.

Kuva 3. Tässä ennakkotiedotuksessa tiedotetaan tien sulkemisesta erikoiskäyttöä varten.

Tauluja pystytetään liittymiin, joista suljettavalle tieosuudelle käännetään. Taulut palvelevat sekä ennakkovaroituksena että rallin aikaisena varoituksena. **Taulujen muotoilu, koko ja sijainti ratkaisevat niiden sisältämän viestin perillemenon, mikä on otettava huomioon lupavalmistelussa.**

Varoitustaulujen pystyttämisen jälkeen alkaa maanomistajilta hankittuihin lupiin perustuva yleisöalueiden osoittaminen, rajaaminen ja kieltäminen muovisilla aidoilla, nauhoilla ja kieltotauluilla. Joskus yleisöalueen maanomistaja on tienpitäjä.

Kuva 4. Yleisöalueelta on osoitettu rajattu tien ylityskohta tien toisen puolen yleisö-alueelle.

Kuva 5. Tien ylityskohta on rajattu tiealueelle asti osoittamaan sekä ralliyleisölle että rallikilpailijoille yleisön kulkureitti ralliosuuden yli. Normaalisti näissä kohdissa järjestysmies ohjaa yleisön kulkua pilliin puhaltamalla.

Kuva 6. Tänne on ralliyleisöltä pääsy kielletty.

Yleisön katselualueiden rajaaminen on tehtävä huolellisesti, jotta kaikki vaaralliset ja muuten kielletyt kohdat tulisi merkittyä sekä turvalliset katselu- ja tienylityskohdat tukevasti paalutettua ja aidattua. **Katselijoiden liikkuma-alueiden huolellinen merkitseminen maastoon on merkittävä osa rallin yleisöturvallisuutta ja edellyttää riittävästi aikaa. Tämä ajantarve on otettava huomioon lupavalmistelussa.**

Yleensä jo ennen tiejakson virallista sulkuaikaa suljettavalle erikoiskoeosuudelle on pystytetty rallin omia erikoiskokeen etenemisen ohjaukseen liittyviä pienikokoisia määräystauluja. Jotkut näistä vahvistetaan suuremmilla tauluilla juuri ennen erikoiskokeen alkua, joskus jopa ennen sulkuaajan alkua.

Kuva 7. Tämän kaltaisia ja kokoisia pieniä ohjausmerkkejä on pystytetty ennen sulkujan alkua koko erikoiskokeen pituudelle. Nämä ovat A4-kokoisia merkkejä, joista osa korvataan vastaavan viestin sisältävillä, mutta huomattavasti suuremmilla merkinnöillä juuri ennen erikoiskokeen alkua.

Erikoiskokeen nuotittaminen maastoon **lukuisilla erilaisilla pienillä ohjausmerkeillä** on esitoimenpide, jonka mukaan suurempia ralliohjausmerkkejä sekä yleisö- ja toimitsija-alueiden tarkempaa sijaintia hienosäädetään. Näillä merkeillä tavoitellaan siten rallin erikoiskokeen sisäistä turvallisuutta.

Kuva 8. Pieni ohjausmerkki on juuri ennen tien sulkemista korvattu suuremmalla molemmin puolin tietä sijaitsevalla vastaavan viestin sisältävällä ohjausmerkillä. Tässä on kyseessä erikoiskokeen maali.

Suurempia erikoiskokeen ohjausmerkkejä pystytetään juuri ennen rallin alkua rallin järjestäjien näkökulmasta siitä syystä, että merkit tuhoutuvat helposti sään, liikenteen tai ilkivallan seurauksena. Myös merkintöjen rakenteissa ja kiinnitystavassa on ollut toivomisen varaa.

Kuva 9. Tämä merkki ei kestänyt vähäliikenteisellä yhdystiellä päivääkään. Rallit eivät ole vielä alkaneet.

Kaikki rallin ohjausmerkit on sijoitettu tien sivuojuiluiskaan tai yleisemmin tien pientareeseen. Pystytys tapahtuu paaluttamalla merkin jalaksi yksi tai useampi ohut rima pientareen tai luiskan maarakenteen sisään.

Seuraavaksi tieverkolle pystytetään tilapäiset opasteet, jotka ohjaavat tieverkolla liikkuvaa ralliyleisöä ennalta suunniteltujen rallin katselualueiden eli yleisöalueiden pysäköintialueille.

Kuva 10. Tämä tilapäinen opaste ohjaa Urrian erikoiskoe nro 8:n P-alueelle nimeltä "P2".

Kuva 11. Myös nämä tilapäiset opasteet ohjaavat Urrian erikoiskokeelle nro 8. Tässä tapauksessa kohteena ovat P-alueet nimeltä "P3, P4 ja P7".

Tilapäiset opasteet ovat valmistettu muovin tapaisesta aineesta samaan tapaan kuin aaltopahvi ja ovat kertakäyttöisiä. Lisätietoja muovipintaan on kirjoitettu pak-

sulla tussilla. Opasteiden koko on tienpitäjän lupaohjeiden mukainen, mutta sisältö ja joissakin tapauksissa sijoitustapa eivät ole.

Viimeisenä tieverkolle pystytetään vakiomuotoisia tieliikennelainsäädännön mukaisia liikennemerkkejä, joilla ilmaistaan tilapäistä kieltoa, rajoitusta, varoitusta tai määräystä.

Kuva 12. Tie on suljettu. Nopeusrajoitus sallii vielä 50 km/h:n nopeuden, koska varoitusmerkki on aina asennettava 150-250 m etäisyydelle varoitettavasta kohteesta.

Näillä vakioliikennemerkeillä virallisesti osoitetaan tien sulkeminen sekä mahdolliset muut muutokset tien muun kuin rallin yleisöliikenteen liikenteenohjauksessa. Nämä merkit ovat yleensä täsmälleen tienpitäjän lupapäätöksen mukaisia. **Merkkiyhdistelmien viestisisällössä on parantamisen varaa.**

Edellä mainittujen lisäksi erityisesti rallin "päämajan" läheisyyteen Jyväskylän taajamaan pystytetään lukuisia Neste Oil Rallin tienvarsimainoslippuja.

Kuva 13. Tilapäisiä tienvarsimainoslippuja on sijoitettu valtatie ylittävälle ramppi-sillalle Jyväskylässä. Lipuissa lukee Neste Oil Rally Finland, mutta niissä ei ole tapahtuman ajankohdasta ja paikasta mainintaa, joten niitä ei voi pitää tienvarsi-ilmoituksina.

Tilapäiset tienvarsimainosliput on sijoitettu katuverkolle, poikkeuksena yksi valtatien ylittävä ramppi, joka hallinnollisesti on maantie, mutta toiminnallisesti yhdistää taajaman eri puolilla valtatietä sijaitsevat osat toisiinsa. **Maantielle sijoitettavat tilapäiset tienvarsimainokset vaativat tasapuolisuuteen ja ohjeistukseen tukeutuvat perustelut ollakseen mahdollisia.**

Edellä esiteltyjä rallipuitteiden toteuttamisen vaiheita tulisi arvioida siltä kannalta, mitä näistä tulee huomioida viranomaisen myöntämissä luvissa ja millä ohjeistuksella toimenpiteiden sallittuun toteutusajankohtaan, toimenpiteiden sisältöön ja toimenpiteiden rallin jälkeiseen purkuun liittyen. **Nykyisissä lupamenettelyissä mainitaan edellä esitellyistä toimista vain osa ja loppujen on vain annettu tapahtua jo vuosikymmenien ajan. Tästä on muodostunut perinteiksi muodostuneita käytäntöjä, jotka eivät perustu mihinkään lupaan.** Viranomaisen ohjaustoiminnan kehittämisessä tavoitteena voisi olla, että kaikki tarpeellinen tapahtukoon, mutta niistä voisi olla maininta luvissa, jotta ne olisivat luvallisia toimia.

2.3 Rallin yleisöliikenteen hallinta

Ralliyleisön siirtyminen eri puolilla maakuntaa sijaitsevien rallin erikoiskokeiden välillä ruuhkauttaa tieverkkoa melkoisesti.

Rallin aikaista yleisöliikennettä pyritään hallitsemaan edellä mainituilla tilapäisillä liikenteenohjausmenettelyillä, joihin liittyvät myös **ennalta saatavilla olevat ralli-tapahtumaa kuvaavat tiekartat**, joissa on esitetty myös yleisön P-alueiden sijainti. Lisäksi **mediassa varoitetaan ruuhkautuvista tiejaksoista tienpitoviranomaisen ja poliisin laatimiin liikennetiedotteisiin perustuen** lehdistön, internetin ja radion voimin.

Reaaliaikainen yleisöliikenteen hallinta tapahtuu rallijärjestäjän organisoimien lukuisten tilapäisten liikenteenohjaajien sekä poliisin voimin. Tässä apuna ovat nykyinen Liikenneviraston tieliikennekeskus sekä **erityisen merkitykselliseksi arvioitava kaupallinen radiokanava, Radio Suomen maakuntaradion taajuudella toimiva "Ralliradio"**, joka rallin ohella antaa ohjeita myös liikkumista ja ruuhkien välttämistä varten.

Kuva 14. Kertaluonteiset liikenteenohjaajat ovat valmiudessa. Ralliruuhka ei ole vielä alkanut.

Kuva 15. Ralliruuhka on alkanut. Jonossa on vaikea edetä myötävirtaan ja vaarallisen tuntuista edetä vastavirtaan, kun vastaantulijat ajavat väärää puolta. Jonon kuvaaminen ei ole helppoa ilman avustajaa.

Rallin yleisöliikenteen hallinnassa oleellista on, että hallinnasta vastaavat tahot pystyvät pitämään toisiinsa yhteyttä ja **tietävät tarkalleen, että mihin tahoon ja millä yhteydenottotavalla milloinkin on otettava yhteyttä.**

Ennalta pystytettyjen liikennemerkkien näkyvyys jonojen takaa on ongelmallista. Joskus on niin, että pitkät tienvarteen pysäköidyt autojonot peittävät taakseen nopeusrajoituksen ja ilmoituksen tien sulkuajankohdasta. Jos autoja on pysäköity molemmin puolin tietä, estyy joillakin **seutu- ja yhdysteillä kaksisuuntainen yleinen tieliikenne kokonaan, vaikka kyseistä tietä ei olisikaan suljettu.** Tämä haittaa erityisesti muita tiellä liikkujia kuin ralliyleisöä. Eniten kärsii aikataulutettu joukkoliikenne ja tavaraliikenne sekä hälytysliikenne, joista jälkimmäinen voi käyttää ralliorganisaation hallinnoimia helikoptereita. Valta- ja kantatiet ovat yleensä liikennemerkeillä ositettu etuajo-oikeutetuiksi teiksi. **Etujajo-oikeutetulla tiellä ajoneuvon saa pysäköidä vain siten, että se pysäköitynä sijaitsee kokonaisuudessaan ajoradan reunaviivojen ulkopuolella.** Tätä sääntöä noudatetaan yllättävän hyvin, rikkomuksia esiintyi arviolta puolen kilometrin välein niillä päätieosuuksilla, joiden varrella oli suosittuja yleisöalueita.

Tieverkon erikoiskoeosuuksien sulkuajat ovat 7 tai 11 tuntia riippuen siitä, ajetaan-ko suljettu tiejakso ralleissa läpi yhteen vai kahteen kertaan. Tieliikenne ruuhkautuu rallin erikoiskokeita ympäröivällä ja yhdistävällä tieverkolla useaksi tunniksi kerrallaan. Tämä johtuu lähes yksinomaan ralliyleisön aiheuttamasta liikennemääräimpulssista tieverkolla.

Liikkuva poliisi vastaa rallien aikana perustehtäviinsä liittyen yleisen tieliikenteen valvonnasta ja kriisitilanteissa myös liikenteen hallinnasta.

2.4 Sidosryhmäneuvotteluissa löytyi yhteinen ymmärrys

Tiehallinnon kokoon kutsumana keväällä ja kesällä 2008 sekä keväällä 2009 pidettiin yhteensä kolme sidosryhmäneuvottelua, joihin osallistui median, lääninhallituksen, poliisin, pelastuslaitoksen, Tiehallinnon ja Neste Oil Rallin järjestäjäorganisaatio AKK-Sports'in vastaavia toimihenkilöitä sekä konsultteja. Neuvotteluissa selvisi, että lupavalmisteluun ja liikennetiedottamiseen liittyvät ongelmat vaikeuttivat eniten Tiehallinnon lupa- ja valvontaprosesseja. Kaikki osapuolet kuitenkin ilmaisivat tyytyväisyyttään siihen, että rallitapahtuman etenemisestä viranomaisissa laadittaisiin jokin yhteinen ohjelma. Muita tienpitäjiä näihin tilaisuuksiin ei kutsuttu.

Sidosryhmäneuvotteluissa keskityttiin ensin aikajanakuviin ja sitten tieverkolle sijoitettavaan tilapäiseen liikenteenohjaukseen. Ennen sidosryhmäneuvotteluja oli tehty ongelmakartoitus haastatteleamalla eri sidosryhmäläisiä. Tämä mahdollisti asioiden ytimeen pureutumisen neuvotteluissa.

3 YHTEISEN SUUNNITELMAN MUOTO HAHMOTTUU

Rallin järjestäjien maantieverkon tienpitoviranomaiselle lähettämät lupa- ja lausuntoanomukset ovat perinteisesti saapuneet yksi kerrallaan ja melkoisen viime tingassa rallin alkuun nähden. Lisäksi näissä anomuksissa on kytköksiä poliisilaitokselta ja kunnanhallitukselta saataviin lupiin ja lausuntoihin, jolloin eri viranomaisten on odotettava toistensa päätöstä, joka yleensä on tapahtunut ilman keskinäistä neuvottelua ja vuodesta toiseen samat ongelmatilanteet ovat vain toistuneet.

Koko lupaprosessin liikkeellelähtö riippuu rallin järjestäjän ensimmäisestä kontaktista viranomaiseen ja siitä, että se tapahtuu riittävän ajoissa ennen rallin alkua. Tästä käynnistysvaiheesta eteenpäin on ongelmana ollut se, etteivät eri viranomaiset kunnolla tunne toistensa prosesseja ja niihin käytettävissä olevia resursseja. Vuosien mittaan on muodostunut erilaisia käytäntöjä, joista ei kuitenkaan ole sovittu mitään varmaa. Kun jonain vuonna jokin osapuoli muille ilmoittamatta muuttaa omaa käytäntöään, tämä aiheuttaa ongelmia muilla osapuolilla, kun odotettua tuotosta ei saatukaan odotetussa ajassa. Tämän vuoksi eri viranomaisten ja rallijärjestäjän yhteinen aikataulutettu suunnitelma siitä, miten valmistelussa edetään, on osoittautunut tarpeelliseksi. Nämä hyvin monihaaraiset tarpeet edellyttävät **lupa-valmistelusuunnitelman** laatimista.

Samaan tapaan erilaisia vuosien mittaan muodostuneita luvallisia ja luvattomia käytäntöjä on myös rallin aikaisessa liikenteenhallinnassa. Tämä epämääräisen tilanteen selkeyttämiseksi on toivottu Liikenneviraston tieliikennekeskuksen taholta **liikennetiedotussuunnitelman** laatimista.

Sekä valmistelusuunnitelmalla että liikennetiedotussuunnitelmalla pyritään varmistamaan, että kaikki tarvittavat asiat osataan ottaa huomioon tehokkaasti oikeaan aikaan oikeassa järjestyksessä, vaikka tehtäviä hoitavat henkilöt vaihtuisivat tai itse tapahtuma jollain tavalla muuttuisi. Tähän liittyen on lisäksi varmistettava, että eri vaiheiden kontakti- ja jakelupinnoilla olevat yhteystiedot ja jakelulistat kestävät mahdollisia henkilövaihdoksia.

4 TIEVERKON ERIKOISKÄYTÖN LUPAVALMISTELUSUUNNITELMA

4.1 Tavoite

Lupavalmistelusuunnitelman tavoitteena on antaa rallin järjestäjälle selkeät ohjeet siitä, miten tämä voi omalla kustannuksellaan käyttää tieverkkoa hankkimiensa erikoiskäyttölupien puitteissa rallin järjestämiseksi.

4.2 Uudet viranomaisosapuolet

Vuoden 2010 alusta alkaen tiepiirit, TE -keskukset, alueelliset ympäristökeskukset, ympäristölupavirastot, lääninhallitukset ja työsuojelupiirit on lakkautettu ja niiden tehtävät on koottu ja organisoitu uudelleen kahteen uuteen viranomaiseen, jotka ovat aluehallintovirasto ja **elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eli ELY**. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ELY hoitaa valtionhallinnon alueellisia toimeenpano- ja kehittämistehtäviä. Tämä tarkoittaa pääasiassa entisten TE -keskusten, tiepiirien, alueellisten ympäristökeskusten ja lääninhallitusten tehtäviä. Aluehallintovirasto AVI hoitaa lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvonta-tehtäviä. Tämä tarkoittaa pääasiassa entisten lääninhallitusten, ympäristölupavirastojen, alueellisten ympäristökeskusten ja työsuojelupiirien tehtäviä. AVI:ja on Suomessa 6 ja ELYjä 15. ELYistä 9 on kolmen vastuualueen (elinkeino, liikenne, ympäristö), lisäksi on yhden ja kahden vastuualueen ELYjä. Lain mukaan **jokainen kolmen vastuualueen ELY toimii maantieverkon tienpitoviranomaisena** omalla alueellaan sekä niille nimeltä alistettujen kahden ja yhden vastuualueen ELYjen alueilla. Kolmen vastuualueen ELYn sisällä maanteiden tienpitoviranomaisen tehtävistä vastaa liikenne- ja infra -vastuualue. Jäljempänä tätä kutsutaan ELYn L-vastuualueeksi tai tienpitoviranomaiseksi.

Edelleen vuoden 2010 alusta alkaen maantieverkon liikennekeskusten tehtävät on organisoitu uudelleen yhteen uuteen viranomaiseen, joka on **Liikennevirasto eli Livi**. Aiemmistä liikenneviranomaisista Liviin on koottu Merenkululaitoksen väylätoiminnot, Ratahallintokeskus sekä Tiehallinnon keskushallinto. Lain mukaan **Livi toimii maantieverkon tienpitäjänä**. Maantieverkon palvelevuuden säilymistä ohjaa viestinnän menetelmin Liikenneviraston **Tieliikennekeskus**. Tieliikennekeskuksella on 5 toimipaikkaa (Helsinki, Tampere, Turku, Oulu ja uutena vuodesta 2014 alkaen Lappeenranta).

Keski-Suomen ELYn L-vastuualueen roolina Neste Oil Rallin lupavalmistelussa on koordinoita luvanhakuprosessia, antaa maantieverkon sulkemista koskevat lausunnot poliisilaitokselle ja kunnanhallitukselle tiensulkupäätösten perusteiksi sekä antaa päätökset koskien rallin tarvitsemaa tilapäistä liikenteenohjausta sekä laitteiden sijoittelua maantieverkolla.

4.3 Tienpitäjät ja tienpitoviranomainen

Jokaisella tiellä on tienpitäjä, joka vastaa tien kunnossapidosta tielle tarkoitettua liikennettä varten. Yksitystien tienpitäjä on tiehoitokunta tai maanomistaja. Kadun tienpitäjä on kunta ja maantien tienpitäjä on Liikennevirasto. Tiettyjen reunaehtojen täytyessä tienpitäjä on vahingonkorvausvelvollinen, jos tiellä kulkijalle on sattunut tieolosuhteista aiheutunut vahinko.

Tienpitoviranomainen on Maantielailla määrätty suorittamaan tiettyjä maantien tienpitäjän eli Liikenneviraston vastuulla olevia tienpitotehtäviä. Tienpitoviranomaisina toimivat yhdeksän täyden palvelun ELYä.

4.4 Yhteydenotto tienpitoviranomaiseen maantieverkon erikoiskäyttölupa-asioissa

Maantieverkon erikoiskäyttölupaa edellyttävän yleisötapauhtuman ollessa aikeena tapahtuman järjestäjää pyydetään ottamaan ensiksi yhteyttä **Liikenneviraston ja ELYjen L-vastuualueiden yhteiseen Liikenteen asiakaspalveluun**, puh. suomeksi 0206 90300 ja puh. ruotsiksi 0206 90301, palvelu avoinna arkisin klo 9-16. Yhteyttä voi ottaa myös sähköpostitse osoitteeseen liikenteen.asiakaspalvelu@ely-keskus.fi. Liikenteen asiakaspalvelulla on yksi valtakunnallinen toimipaikka ja se sijaitsee Tampereella.

Ohjaavaa tietoa saa myös nettisivuilta osoitteesta www.ely-keskus.fi, josta valitaan linkki ”Liikenteen asiakaspalvelu”.

Jyväskylän keskustassa päämajaansa pitävän Neste Oil Rallin osalta on ELYjen L-vastuualueiden kesken toistaiseksi sovittu yhteiseksi asiakkuuspinnaksi rallin järjestäjään nähden Keski-Suomen ELYn L-vastuualue, jossa asiakkuutta vuonna 2010 hoitavat liikenteenpalvelupäällikkö, tietarkastaja, liikennetietovastaava, tiedottaja sekä aluevastaavat omilla alueillaan. Edellä mainitun liikenteen asiakaspalvelun avulla selviää ELYn L-vastuualueen tämänhetkisten vastuullisten toimijoiden ajantasaiset yhteystiedot. **Oikean lupavalmistelijan löytämiseksi on tärkeää ilmoittaa ne tiejaksot tai vähintään ne kunnat, joiden alueella rallin erikoiskokeita aiotaan järjestää.**

4.5 Tiensulkulupaviranomaiset yleisötilaisuuksia tieverkolla järjestettäessä

Mikäli tieverkolla järjestettävä yleisötilaisuus edellyttää tieverkolla olevaan liikenteen ohjaukseen tilapäisiä muutoksia tai tiealueelle sijoittuvaa sellaista käyttöä, jota ei voida yleiseksi liikenteeksi lukea, on yleisötilaisuuden järjestäjän hankittava

tilapäisiä muutoksia varten lupa poliisilaitokselta, kunnanhallitukselta, tienpitöviranomaiselta tai tienpitäjältä.

Silloin kun yleisötilaisuuteen sisältyy tieliikennelainsäädännön vastaista toimintaa, on tie tältä osin suljettava yleisötilaisuuden ajaksi. Tien sulkeminen yleisötilaisuuden vuoksi vaatii aina viranomaisen luvan riippumatta siitä, onko kyseessä maantie, katu vai yksityistie. Tiensulkulupaviranomaisia ovat:

Tiensulkulupaviranomaiset:

- Tieverkon osien sulkemisesta *yleisötilaisuuksien tarpeisiin* päättää se **poliisilaitos**, jonka alueelle suljettavaksi aiotut tiejaksot enimmäkseen sijoittuvat.
- Ainoana poikkeuksena tästä on tieverkon osien sulkeminen *asema-kaava-alueella autojen tai moottoripyörien nopeuskilpailua varten*, josta päättää **kunnanhallitus**.

4.6 Ympäristönsuojeluviranomaiset melua ja tärinää aiheuttavia yleisötilaisuuksia järjestettäessä

Yleisötilaisuuden järjestäjän on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, kuten rakentamisesta tai yleisötilaisuudesta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää.

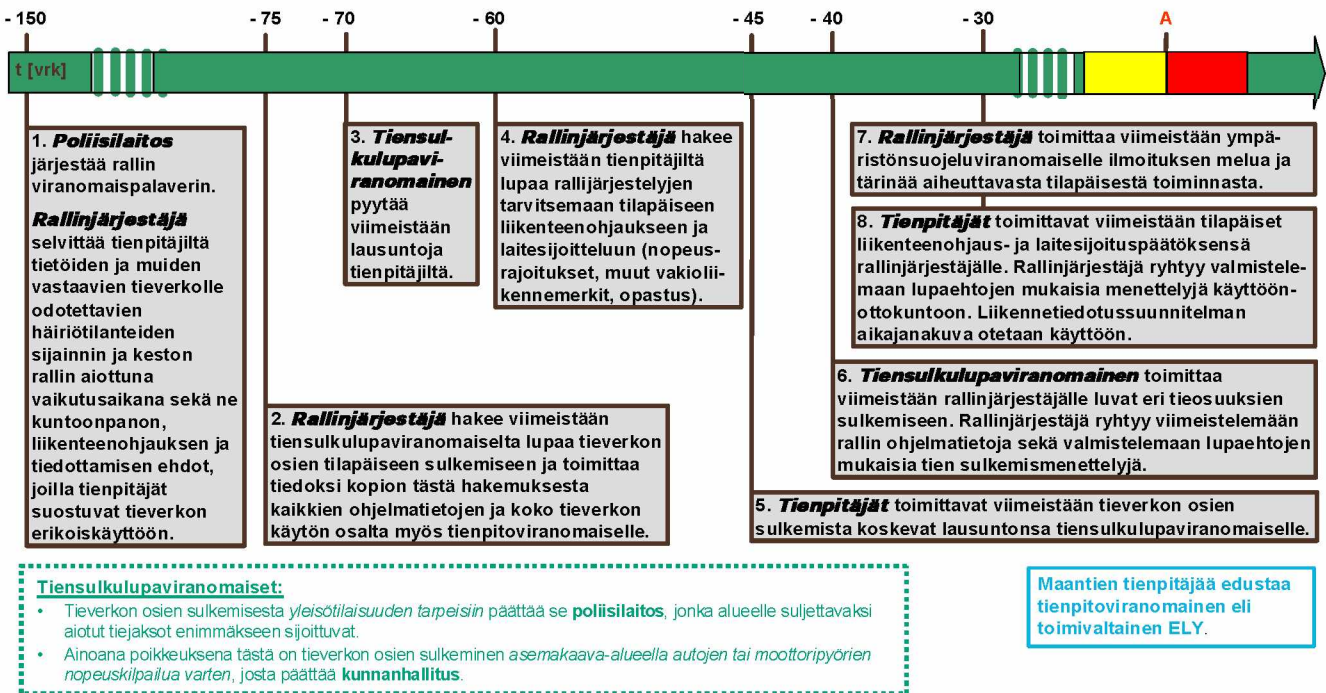
Jos hanke toteutetaan usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiassa ilmenee.

4.7 Aika-akseliin sidottu lupavalmistelusuunnitelma

Neste Oil Ralli on vuosia samankaltaisena toistunut rallitapahtuma, jonka valmisteluun liittyvät menettelyt on nyt uudistettu noudattamaan ajantasaisia säädöksiä sekä ajantasaista viranomaisten välistä tehtävänjakoa. Maastossa tehtyjen havaintojen ja sidosryhmäneuvottelujen tuloksena lupavalmistelun eri vaiheet on sijoitettu aikajanakuvaan. Kuvassa eri vaiheisiin sisältyvät aikomukset ja velvollisuudet on esitetty sidottuna **rallin alkupäivämäärään, jota kutsutaan A-päiväksi**. Tällä on pyritty edistämään aikajanakuvan yleispätevyyttä siten, että suunnitelmaa voidaan soveltaen käyttää myös muissa paljon liikennettä synnyttävissä yleisötapahtumissa. Valmistelusuunnitelmassa edetään aikajärjestyksessä vaihe kerrallaan.

Tieverkon erikoiskäyttölupien valmistelusuunnitelma on pelkistetty oheiseen kuvaan. Kuva löytyy myös tämän raportin liitteestä 9. Kuvan jälkeen on selostettu kuvassa esitettyjen vaiheiden sisältöä.

A = rallin alkamisvuorokausi

Kuva 16. Neste Oil Rallin lupavalmisteluun suunnitelman aikajanakuva.

Vaihe 1: Poliisilaitos järjestää rallin viranomaispalaverin. Rallinjärjestäjä selvittää tienpitäjiltä tietöiden ja muiden vastaavien tieverkolle odotettavien häiriötilanteiden sijainnin ja keston rallin aiottuna vaikutusaikana sekä ne kuntoonpanon, liikenteenohjauksen ja tiedottamisen ehdot, joilla tienpitäjät suostuvat tieverkon erikoiskäyttöön. (Maantien tienpitoviranomaisen osalta nämä ehdot on esitetty tässä raportissa.)

- Viranomaispalaveriin kutsutaan rallin edustajien lisäksi myös tienpitoviranomaisen, ympäristönsuojeluviranomaisen ja Tieliikennekeskuksen edustajat.

Vaihe 2: Rallinjärjestäjä hakee viimeistään tiensulkulupaviranomaiselta lupaa tieverkon osien tilapäiseen sulkemiseen ja toimittaa tiedoksi kopion tästä hakemuksesta kaikkien ohjelmatietojen ja koko tieverkon käytön osalta myös tienpitoviranomaiselle. (ELY:n L-vastuualue tarvitsee tiedon myös yksityistieverkolla ja katuverkolla sijaitsevista erikoiskokeista, koska myös ne aiheuttavat ruuhkia maantieverkolla.)

- Nopeuskilpailuja henkilöautoille ja moottoripyörille saa järjestää vain suljettulla tiellä. Tien sulkemiseen tarvitaan lupa, jonka myöntää asemakaavan mukaiselle liikenneväylälle kunnanhallitus. Muutoin luvan myöntää se poliisilaitos, jonka toimialueella ajoreitti tai sen pääosa sijaitsee. Lupaviranomaisen on ennen luvan myöntämistä kuultava asianomaista tienpitäjää. (TielA 51 §)
- Hakemuksessaan rallinjärjestäjä huomioi ja ennakoii tienpitäjien sekä poliisiviranomaisten tarpeet ja vaatimukset. Tieverkon osien sulkemisesta yleisötietoisuuden tarpeisiin päättää se poliisilaitos, jonka alueelle suljettavaksi aiottu tiejaksoit enimmäkseen sijoittuvat. Ainoana poikkeuksena tästä on

tieverkon osien sulkeminen asemakaava-alueella autojen tai moottoripyörien nopeuskilpailua varten, josta päättää paikallinen kunnanhallitus.

- Lupaprosessin etenemisen nopeuttamiseksi haettaessa lupaa poliisilta hakemus tulee toimittaa tiedoksi myös asianosaisille tienpitoviranomaisille (neuvoa saa Liikenteen asiakaspalvelusta).
- Maantieverkolla alueellisen hoitourakkasopimuksen omistava urakoitsija on aina ensisijaisesti vastuussa alueensa maantieverkon kunnan laatutasosta. Rallinjärjestäjän on sovittava maantieverkon erikoiskäyttöosuuksien kuntoonpanosta alueen sen hetkisen hoitourakoitsijan kanssa. Sopimus pohja on ennalta hyväksyttävä toimivaltaisen tienpitoviranomaisen aluevastavalla.
- Tienpitoviranomaisen luonnostelema ehdotukset rallinjärjestäjän hakemuskalleiksi a) poliisilaitokselle b) kunnanhallitukselle tieosuuksien sulkemisen anomiseen ovat liitteissä 1a ja 1b. Hakemusten liitesuunnitelmien laatimisohteja on liitteissä 2-4.

Vaihe 3: Tiensulkulupaviranomainen pyytää viimeistään lausuntoja tienpitäjiltä. (Mahdollisen asemakaava-alueella sijaitsevan tieosuuden osalta lausunnon pyytäjänä on kunnanhallitus ja muutoin se poliisilaitos, jonka alueelle suljettavaksi aiottu tiejaksot enimmäkseen sijoittuvat.)

Vaihe 4: Rallinjärjestäjä hakee viimeistään tienpitäjiltä lupaa rallijärjestelyjen tarvitsemaan tilapäiseen liikenteenohjaukseen ja laitesijoitteluun (nopeusrajoitukset, muut vakioliikennemerkit, opastus).

- Kunta päättää katu- ja yksityistieverkolla tilapäisestä liikenteenohjauksesta, joten näiltä osin lupaa on haettava kunnalta. Yksityisteiden osalta tarvitaan kunnan päätöksen lisäksi luvat yksityistien tienpitäjältä ja maanomistajalta. Maanteiden varsilla tapahtuva mainonta on maantielain mukaan kiellettyä, mutta kunta voi erityistapauksissa myöntää tienvarsimainokselle poikkeusluvan silloin, kun mainos sijoittuu asemakaava-alueelle liikennealueen ulkopuolelle.
- Tienpitoviranomainen päättää alueensa maantieverkolla tilapäisestä liikenteenohjauksesta ja laitesijoittelusta. Lupaa tilapäiseen opastamiseen haetaan toimivaltaisen ELYn L-vastuualueelta (ottamalla yhteyttä Liikenteen asiakaspalveluun). Maanteiden varsilla tapahtuva tienvarsimainonta on maantielain mukaan kiellettyä. Liikenteen asiakaspalvelusta saa asiasta tarvittaessa lisätietoa
- Tienvarsi-ilmoittelu maanteiden varsilla tapahtuu maanomistajan luvalla tienpitoviranomaisen ohjeita noudattaen.
- Rallinjärjestäjän hakemusmallit a) ELY:n L-vastuualueelle b) kunnalle ovat liitteissä 5a ja 5b. Hakemusten liitesuunnitelmien laatimisohteja on liitteissä 6-8.

Vaihe 5. Tienpitäjät toimittavat viimeistään tieverkon osien sulkemista koskevat lausuntonsa tiensulkulupaviranomaiselle.

- Tienpitoviranomaisen tiensulkulupaviranomaiselle (poliisilaitos tai kunnanhallitus) laatimaan lausuntoon sisältyvät kaikki maantien tienpitäjän vaatimukset, täydennykset ja toiveet koskien tien sulkemista ja siihen liittyvää tien erikoiskäytön valmistelua, erikoiskäyttöä ja erikoiskäytön jälkeisen tilanteen normalisointia tieverkolla sekä itse sulkulupahakemusta.

Vaihe 6: Tiensulkulupaviranomainen toimittaa viimeistään rallinjärjestäjälle luvat eri tieosuuksien sulkemiseen. Rallinjärjestäjä ryhtyy viimeistelemään rallin ohjelmatietoja sekä valmistelemaan lupaehtojen mukaisia tien sulkemismenettelyjä. (Toimija voi olla kunnanhallitus tai poliisilaitos.)

- Tässä vaiheessa tieverkon osittaiseen sulkemiseen liittyvä luvanhankintaprosessi on ohi ja rallinjärjestäjä voi viimeistellä rallia koskevat aikataulu- ja tapahtumasuunnitelmansa.

Vaihe 7: Rallinjärjestäjä toimittaa viimeistään ympäristönsuojeluviranomaiselle ilmoituksen melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta.

- *Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, kuten rakentamisesta tai yleisötilaisuudesta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos hanke toteutetaan usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiallisesti ilmenee (Ympäristönsuojelulaki 60§)*

Vaihe 8: Tienpitäjät toimittavat viimeistään tilapäiset liikenteenohjaus- ja laitesijoituspäätöksensä rallinjärjestäjälle. Rallinjärjestäjä ryhtyy valmistelemaan lupaehtojen mukaisia liikenteenohjausmenettelyjä käyttöönottokuntoon. Liikennetiedotussuunnitelman aikajanakuva otetaan käyttöön.

- Tästä eteenpäin edetään rallinjärjestäjän, liikenneviranomaisten ja median kesken yhteistyönä laaditun ja viimeistään tässä vaiheessa viimeiset muutoksensa saavan *liikennetiedotussuunnitelman* mukaisesti kohti rallitapahtumaa ja sen jälkeistä tieverkon normalisointia sekä jälkiarviointia.

5 TIEVERKON ERIKOISKÄYTÖN LIIKENNETIEDOTUSSUUNNITELMA

5.1 Tavoite

Liikennetiedotussuunnitelman tavoitteena on antaa kaikille eri tavoin liikenteelle tiedottamiseen osallistuville osapuolille yhteinen käsitys siitä, miten ja milloin liikennettä ohjaavaa tietoa jaetaan ja kuka on ilmoittanut vastaavansa mistäkin tiedotusroolista. Liikennetiedotussuunnitelman sisällöstä on sovittu jo lupavalmistelun yhteydessä.

Kun kaikki tarvittavat luvat on anottu, valmisteltu ja myönnetty, siirrytään seuraamaan liikennetiedotussuunnitelmaa. Liikennetiedotussuunnitelman aika-akselilla sidosryhmien välinen yhteydenpito koostuu yksinomaan operatiivisista asioista.

5.2 Tapahtuman nimen ja tunnuksen käyttö tiedottamisessa

Samaa rallitapahtumaa kuvaavien Neste Oil Rally Finland, WRC-ralli ja MM-ralli -termien käyttö mediassa ja liikenteelle tiedottamisessa on vaihdellut vuosittain. Rallinjärjestäjä on esittänyt suomenkielisen viranomaisen ja median käytettäväksi **Neste Oil Ralli** nimeä sekä rallitapahtuman **logoa**. Ilmaista öljy-yhtiömainontaa välttääkseen osa mediasta ja viranomaisista on perinteisesti pyrkinyt välttämään Neste -termin käyttöä. Toisaalta Neste Oil Ralli on tapahtuman erisnimi ja **varsinkin rallin logon nopeaa ymmärrettävyyttä opetetaan asiakkaille mainoksissa jo kauan ennen rallin alkua**. Logoa käyttäen saavutetaan todennäköisesti tehokkain ja nopealukuisin tilapäinen opastus tieverkolla, kun logossa sijaitsevan tekstin ymmärtämisen vaihtoehtona tienkäyttäjälle riittää myös pelkän logon tunnistaminen. Radio- ja sanomalehtiviestinnässä tilanne on toinen, sillä puhekielessä vallitsevat omat lainalaisuutensa ja lehtiä lukiessa ei yleensä ole tarvetta tehdä kiireellisiä tieverkon käyttöön liittyviä päätöksiä.

Tienvarsitiedottamisessa suositellaan logojen käyttöä liikenneturvallisuussyistä. Tarkkaa tapauskohtaista harkintaa kuitenkin tarvitaan nimenomaan siksi, että on paljon tilanteita, joissa logon käyttö on yksinomaan mainontaa, eikä edistä liikenneturvallisuutta. Tässä asiassa on arvioitava erikseen tilapäistä opastamista ja pysyvää opastamista.

5.3 Aika-akseliin sidottu liikennetiedotussuunnitelma

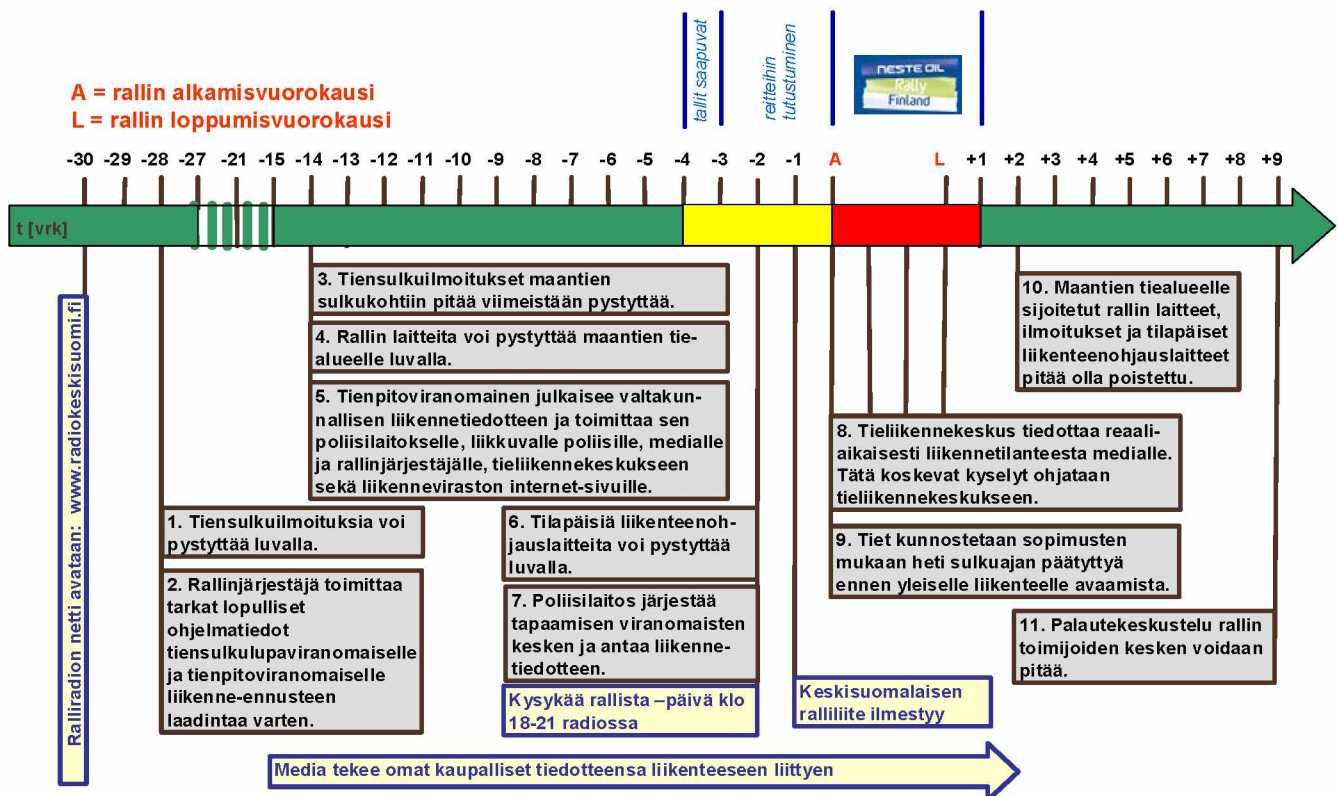
Viranomaiset, media ja rallinjärjestäjä voivat muodostaa omiin prosesseihinsa liittyen suhteellisen varmoja odotuksia aikajanakuvan mukaan. Media tarvitsee tietoa

voidakseen tehdä siitä liiketoimintaa. Viranomaiset ja rallinjärjestäjä tarvitsevat mediaa levittämään valmistamaansa tietoa kansalaisille. Ralliruuhkaennusteista hyötyvät ehkä eniten ne, jotka eivät ralleista liemmin välitä.

Liikennetiedotussuunnitelma on pelkistetty oheiseen kuvaan 17. Kuva löytyy myös tämän raportin liitteestä 10. Kuvan jälkeen on selostettu kuvassa esitettyjen vaiheiden sisältöä.

Kuvassa esiintyviä termejä:

- Tiensulkuilmoitus: tien sulkemisesta kertova tienvarren ennakkotiedote, jonka voi pystyttää tiealueelle tienpitäjän luvalla (ks. kuva 3).
- Rallin laite: rallin erikoiskokeen sisäisiin järjestelyihin liittyvä kilpailun ohjausmerkki (ks. kuva 7), yleisöalueen raja-aita (ks. kuvat 4 ja 5) tai televisiokameraa kannatteleva portaali. Näitä voi pystyttää tienvarteen suljettavaksi aiotulle tiealueelle ennen tien sulkemista tienpitäjän luvalla.
- Tilapäinen liikenteenohjauslaite: yleiselle liikenteelle tarkoitettu tienvarteen pystytetty tilapäinen opaste tai vakioliikennemerkki, jonka voi pystyttää tiealueelle tienpitäjän luvalla (ks. kuva 10).

Kuva 17. Neste Oil Rallin liikennetiedotussuunnitelman aikajanakuva.

Kuvan rungon muodostava paksu vaakasuuntainen aikanuoli on vihreä niiltä osin kun nopeuskilpailuun liittyvää kalustoa ei liemmin ole havaittavissa tieverkolla. Keltainen jakso kuvaa erikoiskoejaksoihin tutustumisvaihetta ja punainen jakso

varsinaista ralliaikaa, jolloin tiejaksot ovat vuoron perään suljettuja. Aika etenee vasemmalta oikealle.

Ohuet pystyviivat ovat uuden vuorokauden alkuhetkiä. A-kirjain kuvaa rallitapah-tuman alkamisvuorokautta, L-kirjain loppumisvuorokautta ja numerot vuorokausia ennen (miinus) alkamisvuorokautta tai jälkeen (plus) loppumisvuorokauden.

Vaaleankeltaiset laatikot paksun aikanuolen alapuolella ovat kaupallisen median itsensä ilmoittamia tehtäviä. Kaupallinen media odottaa saavansa viranomaistie-dotteet käyttöönsä voidakseen muokata eri tiedotusvaiheista sisältöä omiin tuottei-siinsa. Media tukee viranomaisen työtä liikennetiedottamisessa omaehtoisella ja vapaalla tavallaan, josta on kaikille osapuolille hyötyä.

Vaaleanharmaat laatikot kuvaavat viranomaisten ja rallin järjestäjän vuorovaikut-teisen liikenteelle tiedottamisen etenemistä. Suunnitelman avulla oletetaan olevan aiempaa helpompi luoda odotuksia siitä, mitä kukin taho viimeistään minäkin vuo-rokautena aikoo tehdä tai tiedottaa liikenteelle.

Median liikennetiedotteet:

- **A-30:** Ralliradion nettisivut avataan Ylen Radio Keski-Suomen sivuilla.
- **A-2:** "Kysykää rallista" -päivä Radio Keski-Suomessa.
- **A-1:** Keskisuomalaisen ralliliite ilmestyy.
- **A <> L:** "Ralliradio" -lähetys Radio Keski-Suomen taajuudella rallialu-eella sekä nettiradiossa globaalina lähetysenä. Sisältää ajankohtaista tie-toa liikenneuhkista, onnettomuuksista sekä muista yleisöliikenteen ilmi-öistä.

Rallinjärjestäjän liikennetiedottamistoimenpiteet:

- **A-28:** Tiensulkuilmoituksia voi pystyttää maanomistajan luvalla tiealueel-le noudattamalla tienpitäjän ohjeita. Rallinjärjestäjä toimittaa tarkat lo-pulliset ohjelmatiedot tiensulkulupaviranomaiselle ja tienpitoviranomai-selle liikenne-ennusteen laadintaa varten (Jakelu tienpitoviranomaisille: liikenteen asiakaspalvelu, osalliset ELY-keskukset, Liikenneviraston tieli-i-kennekeskus).
- **A-14:** Tiensulkuilmoitukset maantien sulkukohtiin pitää viimeistään pys-tyttää. Rallin laitteita voi pystyttää maantien tiealueelle luvalla.
- **A-2:** Tilapäisiä liikenteenohjauslaitteita voi pystyttää luvalla.
- **A:** Tiet kunnostetaan sopimusten mukaan heti sulkuaajan päätyttyä ennen yleiselle liikenteelle avaamista.
- **L+2:** Maantien tiealueelle sijoitetut rallin laitteet, ilmoitukset ja tilapäi-set liikenteenohjauslaitteet pitää olla poistettu ennen tämän vuorokauden alkua.

Poliisin liikennetiedottamistoimenpiteet:

- **A-2:** Poliisilaitos järjestää tapaamisen viranomaisten kesken ja antaa lii-kennetiedotteen. (Jakelu tienpitoviranomaisille: liikenteen asiakaspalvelu, osalliset ELY-keskukset, Liikenneviraston tieliikennekeskus)

Tienpitöviranomaisen liikennetiedottamistoimenpiteet:

- **A-14:** Tienpitöviranomainen (asiakasvastuussa oleva ELY) julkaisee valtakunnallisen liikennetiedotteen ja toimittaa sen poliisilaitokselle, liikkuvalle poliisille, medialle, rallinjärjestäjälle, tieliikennekeskukseen sekä liikenneviraston internet-sivuille. Tiedotus sisältää aikataulutettujen liikenne-ennusteiden lisäksi kiertotiesuosituksia sekä varoituksia jonoutumisen aiheuttamasta peräänajoriskistä ja muista tavanomaisesta liikennetilanteesta poikkeavista vaaroista. Tieliikennekeskus jakaa ennustetietoa ennen ralleja tietoa pyytävälle.
- **A:** Tieliikennekeskus tiedottaa reaaliaikaisesti liikennetilanteesta medialle. Reaaliaikaista liikennetilannetta koskevat kyselyt ohjataan tieliikennekeskukseen. Tieliikennekeskus jakaa reaaliaikaista tietoa rallin aikana sitä pyytävälle sekä omatoimisesti normaalin liikennetilannetiedotustoiminnan mukaisesti.
- **L+9:** Palautekeskustelu liikennetiedottamisesta ja rallin valmistelusta joko tapaamalla tai sähköpostitse **rallin toimijoiden kesken voidaan** aikaisintaan **pitää**. Tavoitteena on asiakkuuden edelleen kehittäminen koko sidosryhmätoiminta mukaan lukien.

5.4 Yleiset tiedottamisperiaatteet

Puhelujen ohjaaminen oikealle toimijalle rallin aikana:

- Sovitaan kaikkien toimijoiden kesken, mitä puheluita ohjataan tieliikennekeskukseen, liikenteen asiakaspalveluun, ELYn L-vastualueen aluevastaville, poliisilaitokselle tai liikkuvalle poliisille.

Media toimii riippumattomasti:

- Median tiedottaa uutiskynnyksen ylittävistä aisoista havaintojensa ja linjaustensa mukaan.

Rallinjärjestäjä keskittyy rallin maksullisiin tapahtuma-alueisiin:

- Rallinjärjestäjä tiedottaa **poliisilaitokselle** rallitapahtuman etenemiseen vaikuttavista asioista havaintojensa ja linjaustensa mukaan.

Poliisi valvoo yleisiä alueita ja tiedottaa tarvittaessa:

- **Liikkuva poliisi** valvoo jatkuvasti liikennetilanteen mahdollisia yllättäviä muutoksia tieverkolla ja tekee niiden mukaan tarvittavia päätöksiä ohjaus- ja tiedotustoimenpiteistä. Liikkuvan poliisin keskeisiä päätehtäviä on valvoa säädösten noudattamista yleisen liikenteen käytössä olevalla tieverkol-la.
- **Poliisilaitos** valvoo yleistä järjestystä sekä myönnettyjen lupien noudattamista.
- Poliisi päättää ja toteuttaa mahdollisia ennakosuunnitelmista poikkeavia operatiivisia liikenteenohjausmuutoksia tekemiensä havaintojen pohjalta.
- Poliisi tiedottaa **medialle ja tieliikennekeskukselle** liikennetilanteen muutoksista.

Tienpitoviranomainen seuraa tieverkon häiriötilanteen hallintamenettelyjen onnistumista: seuraa laatimansa ohjeistuksen toimivuutta sekä valvoo valmistelemissä ja myöntämiensä lupien sekä lausuntojen sisällöllistä laatua ja noudattamista.

Liikenneviraston tieliikennekeskus päivystää ja välittää tietoa normaaliin tapaan.

Yleisön asiakaspuhelujen ohjaaminen oikealle toimijalle rallin aikana:

- Tienkäyttäjien toivotut kontaktipinnat tienpitoviranomaisissa ovat tieliikenteen toimivuuden osalta tieliikennekeskus **0200 2100 / avoinna 24h** sekä lupa-asioissa liikenteen asiakaspalvelu, **suomeksi 0206 90300 ja ruotsiksi 0206 90301 / avoinna arkisin klo 9-16.**
- Järjestyshäiriöiden sekä liikenteen käsiohjausta edellyttävien ruuhkien osalta toimii liikkuvan ja paikallisen poliisilaitoksen yhteinen kontaktipinta **10022 / avoinna 24h.**
- Häätäpuhelujen (esim. luonnonkatastrofit ja onnettomuudet) yleisenä välityskeskukseksi toimivan Hätäkeskuksen kontaktipinta on **112 / avoinna 24h.**
- Ralliorganisaatio keskittyy rallitapahtuman etenemisen ohjaamiseen eikä vastaanota puheluita suoraan ralliyleisöltä.

**TIEVERKON OSIEN SULKEMISLUVAN HAKEMINEN
POLIISILAITOKSELTA TAI KUNNANHALLITUKSELTA**

LIITE 1a   Asemakaava-alueiden ulkopuolella sijaitsevien tieverkon osien tilapäinen sulkeminen nopeuskilpailua varten (tienpitöviranomaisen ehdottama hakemusmalli)

Paikallinen poliisilaitos
Osoite

HAKEMUS

Päiväyspaikka xx.xx.20xx

Asemakaava-alueiden ulkopuolella sijaitsevien tieverkon osien tilapäinen sulkeminen nopeuskilpailua varten, Neste Oil Ralli 20xx

AKK Motorsport Ry aikoo järjestää Neste Oil Rallin ajalla xx.xx.20xx –xx.xx.20xx. Rallin erikoiskokeet ovat tieliikenneasetuksen 51 §:ssä tarkoitettuja nopeuskilpailuja henkilöautoille.

Pyydämme Xx poliisilaitokselta lupaa tieverkon osien tilapäiseen sulkemiseen asemakaava-alueiden ulkopuolella sijaitsevien rallin erikoiskoeosuuksien osalta. Suljettaviksi aiottu tieosuudet sulkuaikoihin on esitetty oheisissa liitekartoissa ja liiteselostuksissa.

[Tähän vapaamuotoista hakemustekstiä paikallisen poliisilaitoksen mahdollisesti osoittamien luvanhakuohjeiden mukaan.]

Kilpailuun osallistujat ovat vakuutettuja tapaturman varalta (liitteenä järjestäjän vastuuvakuutus). Maanteiden osalta hakemuksen liitteenä ovat kuntoonpanosopimukset. Yksityisteiden osalta hakemuksen liitteenä ovat yksityisteiden käyttösopimukset.

[Tähän vapaamuotoista hakemustekstiä siitä, kuka tekee, mitä tekee ja millä valmiudella ja mahdollisella vakuutuksella tekee liitteenä olevien tieverkolle aiottujen sulkemisjärjestelyjen pystytyksen ja käytön osalta, jos näitä asioita ei ole esitetty liitteissä.]

Luvanhakija toimittaa hakemuksen tiedoksi myös asianosaisille tienpitäjille.

Hakijan yhteystiedot: Nimi
                                 Osoite
                                 Yhteyshenkilö ja puhelinnumero
                                 Sähköpostiosoite

Allekirjoitukset

LIITTEET

Kartta ja reittiselostus suljettaviksi aiottuista tieosuuksista sulkuaikoihin *[ks. liite 2]*
Maanteiden kuntoonpanosopimukset *[ks. liite 3]*
Yksityisteiden käyttösopimukset
Tiensulkuilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle *[ks. liite 4]*
Liikennetiedotussuunnitelman aikajanakuva *[ks. liite 10]*
Järjestäjän vastuuvakuutus

TIEDOKSI(sähköpostina)

Keski-Suomen ELY-keskus
Muut asianosaiset tienpitäjät

LIITE 1b Asemakaava-alueella sijaitsevien tieverkon osien tilapäinen sulkeminen nopeuskilpailua varten (tienpitöviranomaisen ehdottama hakemusmalli)

Xx kunta
Kunnanhallitus
Osoite

HAKEMUS

Päiväyspaikka xx.xx.20xx

Asemakaava-alueella sijaitsevien tieverkon osien tilapäinen sulkeminen nopeuskilpailua varten, Neste Oil Ralli 20xx

AKK Motorsport Ry aikoo järjestää Neste Oil Rallin ajalla xx.xx.20xx –xx.xx.20xx. Rallin erikoiskokeet ovat tieliikenneasetuksen 51 §:ssä tarkoitettuja nopeuskilpailuja henkilöautoille.

Pyydämme kunnanhallitukselta lupaa tieverkon osien tilapäiseen sulkemiseen asemakaava-alueella sijaitsevien rallin erikoiskoeosuuksien osalta. Suljettaviksi aiottu tieosuudet sulkuaikoihin on esitetty oheisissa liitekartoissa ja liiteselostuksissa.

[Tähän vapaamuotoista hakemustekstiä kunnanhallituksen mahdollisesti osoittamien luvanhakuohjeiden mukaan.]

Kilpailuun osallistujat ovat vakuutettuja tapaturman varalta (liitteenä järjestäjän vastuuvakuutus). Maanteiden osalta hakemuksen liitteenä ovat kuntoonpanosopimukset. Katujen osalta hakemuksen liitteenä ovat katujen käyttösopimukset.

[Tähän vapaamuotoista hakemustekstiä siitä, kuka tekee, mitä tekee ja millä valmiudella ja mahdollisella vakuutuksella tekee liitteenä olevien tieverkolle aiottujen sulkemisjärjestelyjen pystytyksen ja käytön osalta, jos näitä asioita ei ole esitetty liitteissä.]

Luvanhakija toimittaa hakemuksen tiedoksi myös asianosaisille tienpitäjille.

Hakijan yhteystiedot: Nimi
Osoite
Yhteyshenkilö ja puhelinnumero
Sähköpostiosoite

Allekirjoitukset

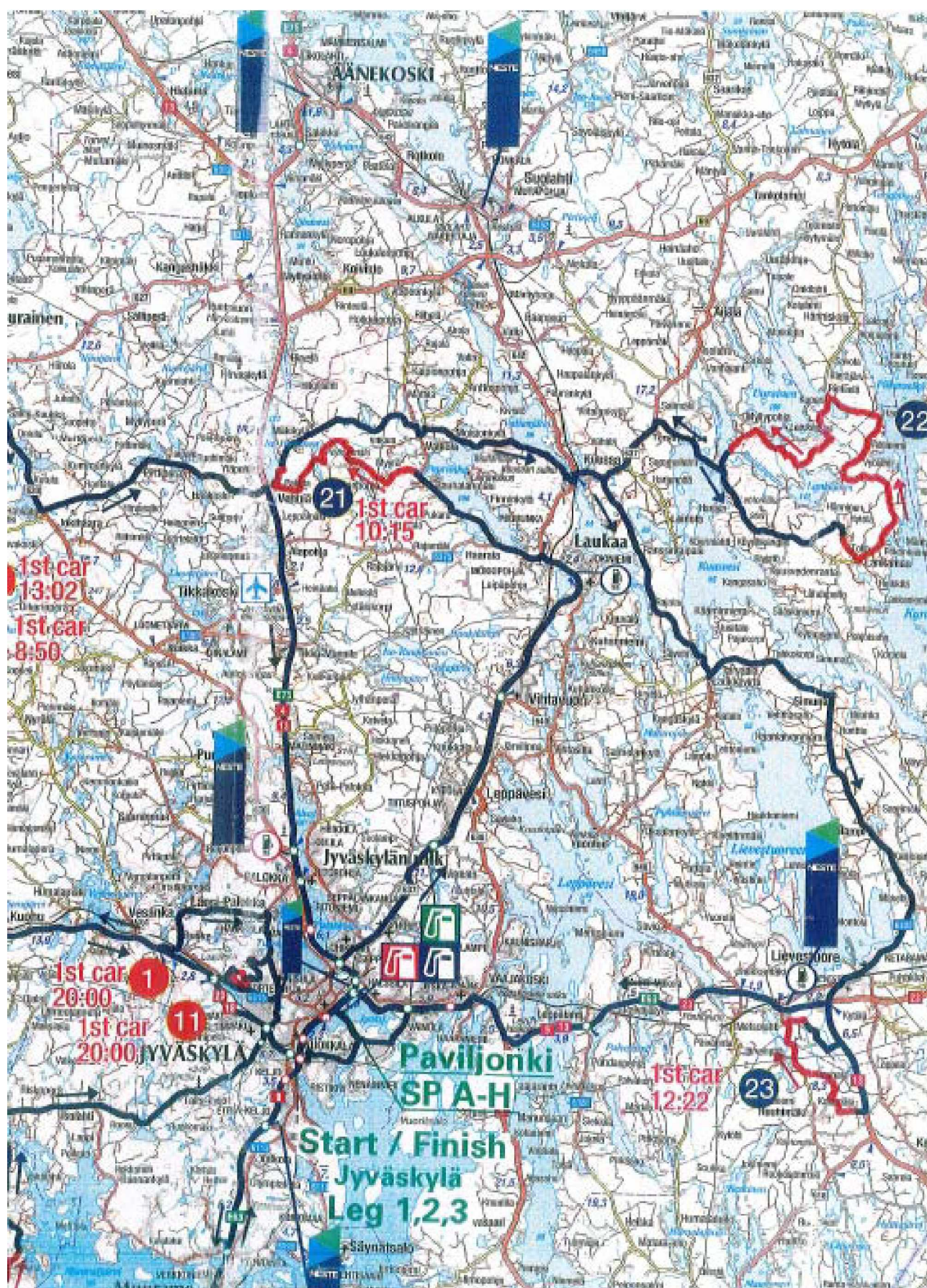
LIITTEET

Kartta ja reittiselostus suljettaviksi aiottuista tieosuuksista sulkuaikoihin *[ks. liite 2]*
Maanteiden kuntoonpanosopimukset *[ks. liite 3]*
Yksitysteiden käyttösopimukset
Tiensulkutilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle *[ks. liite 4]*
Liikennetiedotussuunnitelman aikajanakuva *[ks. liite 10]*
Järjestäjän vastuuvakuutus

TIEDOKSI(sähköpostina)

Keski-Suomen ELY-keskus
Muut asianosaiset tienpitäjät

Tiensulkuhakemuksen liite: Suljettavaksi aiotut tieosuudet 2/2: Reittiselostus

Neste Oil Ralli 20xx

**KESKI-SUOMEN POLIISILAITOKSEN ALUEELLA SULJETTAVAKSI ANOTTAVAT, ASEMAKAAVA-ALUEEN
ULKOPUOLELLA OLEVAT TIEOSUUDET**

EK 2 & 5 VELLIPOHJA	17,16 km	Keski-Suomen poliisilaitos
Sulkuaika	1.8.2008 klo 04.30 – 15.40	
Papinvuorentien ykst	(yt 16588 – Leppäselän ykst)	
Leppäselän ykst	(Papinvuori ykst – yt 16599)	
Pt 16599, to 03		
Nuottatien yt	(yt 16599 – st 607)	
St 607, to 3		
Pöykyntie ykst	(st 607 – st 607)	
EK 3 & 6 MÖKKIPERÄ	11,38 km	Keski-Suomen poliisilaitos
Sulkuaika	1.8.2008 klo 05.25 – 16.30	
Yläkintaus-Kirjakka ykst	(vt 6250 – Pohjoisjärvi – Mökkiperä ykst)	
Pohjoisjärvi-Mökkiperä ykst	(Yläkintaus-Kirjakka ykst – yt 16683)	
Pt 16683, to 03		
Pellossaaren ykst	(yt 16683 – yt 16695)	
EK 4 & 7 PALSANKYLÄ	13,90 km	Keski-Suomen poliisilaitos
Sulkuaika	1.8.2008 klo 06.10 – 17.15	
Pt 16791	(yt 16777 – Kytölän ja Teerinmäen ykst)	
Kytölän ja Teerinmäen ykst	(yt 16791 – Aholan ykst)	
Aholan ykst	(Kytölän ja Teerinmäen ykst – Mikkolan ykst)	
Mäntylän – Mikkolan ykst	(Aholan ykst – Palsankylän ykst)	
Palsankylän ykst	(Mäntylän-Mikkolan ykst – yt 6304)	
EK 8 URRIA	12,65 km	Keski-Suomen poliisilaitos
Sulkuaika	1.8.2008 klo 13.15 – 20.10	
Metsäpiesalan ykst	(st 644 – yt 16549)	
Pt 16539, to 01, to 02	(Metsäpiesalan ykst – Perämäen ykst)	
Perämäen ykst	(yt 16539 – yt 6046)	
EK 9 LAUTAPERÄ	7,87 km	Keski-Suomen poliisilaitos
Sulkuaika	1.8.2008 klo 13.50 – 20.40	
Kaleton – Virkalahti ykst	(yt 6046 – Lautaperän ykst – Männikön ykst – yt 6046)	

LIITE 3 Tiensulkuhakemuksen liite: Sopimusmalli suljettavien tieosuuksien kuntoonpanosta sekä malli suljettavien tieosuuksien kuntoonpanosuunnitelmasta 1/2: Kuntoonpanosopimus

Suljettavien tieosuuksien kuntoonpanosopimus, Neste Oil Ralli 20xx

Allekirjoittaneet sopijapuolet Neste Oil Ralli ja maantieverkon hoidon alueurakan hoitourakoitsija xxxx ovat tehneet sopimuksen suljettavien tieosuuksien ja niihin liittyvien erilaisten siirtymäosuuksien kuntoonpanosta ajalla xx.xx.20xx - xx.xx.20xx järjestettävän autojen nopeuskilpailun vuoksi.

Sopimus käsittää ne tieosuudet, jotka on esitetty reitteinä tai aluerajauksina oheisissa liitekartoissa ja reittiselostuksissa. Sopimusaikana urakoitsija toteuttaa liitteenä olevaa tieverkon kuntoonpanosuunnitelmaa sekä muita tässä sopimuksessa tai sen liitteissä erikseen mainittuja tehtäviä.

Sopimukseen liittyvät erimielisyydet ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa.

Yhteyshenkilöt sopimusta koskevissa asioissa:

*Alueurakoitsija, yhteyshenkilön nimi ja puhelinnumero
Neste Oil Ralli, yhteyshenkilön nimi ja puhelinnumero*

Sopimus on voimassa xx.xx.20xx - xx.xx.20xx.

Maantieverkon osalta on hankittava tienpitoviranomaisen edustajan hyväksyntä tämän sopimuksen laatimiselle ennen tämän sopimuksen varsinaista allekirjoittamista.

Hyväksyn tämän sopimuksen tekemisen toimialueeseeni kuuluvien maanteiden osalta:

_____
Tienpitoviranomaisen aluevastaava

Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) samasanaista kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Neste Oil Rallin edustaja on velvollinen toimittamaan yhden oikeaksi todistetun kopion täydellisesti allekirjoitetusta sopimuksesta liitteineen allekirjoittaneelle tienpitoviranomaisen aluevastaavalle sekä liittämään vastaavan kopion tiensulkuhakemuksensa liitteeksi.

Sopijapuolten allekirjoitukset:

_____
Neste Oil Rallin edustaja

_____
Urakoitsija xxxx

Liitteet

Kartta ja reittiselostus suljettaviksi aiotuista tieosuuksista sulkuaikoineen [ks. liite 2]
Kuntoonpanosuunnitelma

Sopimusmalli suljettavien tieosuuksien kuntoonpanosta sekä malli suljettavien tieosuuksien kuntoonpanosuunnitelmasta 2/2: Kuntoonpanosuunnitelma

KUNTOONPANOSUUNNITELMA

XX.XX.20XX

Nopeuskilpailuja varten suljettavien tieverkon osien kuntoonpanosuunnitelma,
Neste Oil Ralli 20xx

Jatkuvan vastuun periaate yleiselle liikenteelle avoinna olevan tieverkon osalta:

Maantieverkon osalta vastuu yleiselle liikenteelle avoinna olevan tieverkon laadusta on kaiken aikaa ilman katkoksia tienpitoviranomaisen palkkaamalla maantieverkon hoidon alueurakoitsijalla. Mikäli laatuvaatimukset jostain syystä alittuvat yleiselle liikenteelle avoinna olevalla tieverkolla, niiltä osin noudatetaan sitä, mitä tienpitäjän ja maantieverkon hoidon alueurakoitsijan välisessä sopimuksessa on asiasta mainittu.

Tieverkon erikoiskäytöstä aiheutuva tieverkon ylimääräinen kuntoonpanotarve ei sisälly edellä mainittuun sopimukseen, vaan siitä on laadittava erillinen sopimus erikoiskäyttöä tarvitsevan kolmannen osapuolen kanssa siten, että hoidon alueurakoitsija sitoutuu saavuttamaan tienpitoviranomaisen asettamat laatuvaatimukset tien erikoiskäytöstä huolimatta.

Katujen ja yksityisteiden osalta vastuu tieverkon laadusta on selvitettävä erikseen asianomaisen tienpitäjän kanssa.

Ennen tien sulkemista:

Nopeuskilpailujen järjestäjä ja maantieverkon hoitourakoitsija tekevät yhteisen katselmuksen suljettavaksi aiotuilla tieosuuksilla. Katselmuksessa todetaan tiestön kunto.

Kunnostetaan suljettavaksi aiottu tieverkon osa sekä siirtymäreitiksi aiottu tieverkon osa siten, että ne täyttävät tienpitäjän asettamat laatuvaatimukset sulkuajan alkaessa. Tehdään tarvittavat pölynsidontatyöt asutusten ja muiden pölynsidontaa tarvitsevien kohteiden kohdalla.

Kunnostamisessa ennakoidaan rallin tarvitsemien ohjausmerkintöjen ja yleisörajausten pysyttämisestä aiheutuvat rajoitukset tehdä kuntoonpanoa tiealueella.

Ennen tien avaamista yleiselle liikenteelle:

Hoitourakoitsija ottaa maantieverkon hoidon alueurakan palvelusopimuksen mukaisen hoitovastuun suljettuna olleen tien osalta välittömästi sulkuajan päättyessä. Suljettuna oleva tieverkon osa kunnostetaan ennen yleiselle liikenteelle avaamista siten, että hoitovastuun ottaminen on hoitourakoitsijalle mahdollista.

Mainittu kunnostaminen tehdään kuitenkin siten, että nopeuskilpailujen tai tienkäyttäjien turvallinen ja sujuva eteneminen tieverkolla ei merkittävästi häiriinny kuntoonpanotyöstä.

Välittömästi tien sulkuajan päättymisen jälkeen:

Kunnostetaan sulkualueeseen liittyvinä siirtymäreitteinä käytetyt tieverkon osat siten, että ne täyttävät tienpitäjän asettamat laatuvaatimukset.

Nopeuskilpailujen päättymistä seuraavana vuorokautena:

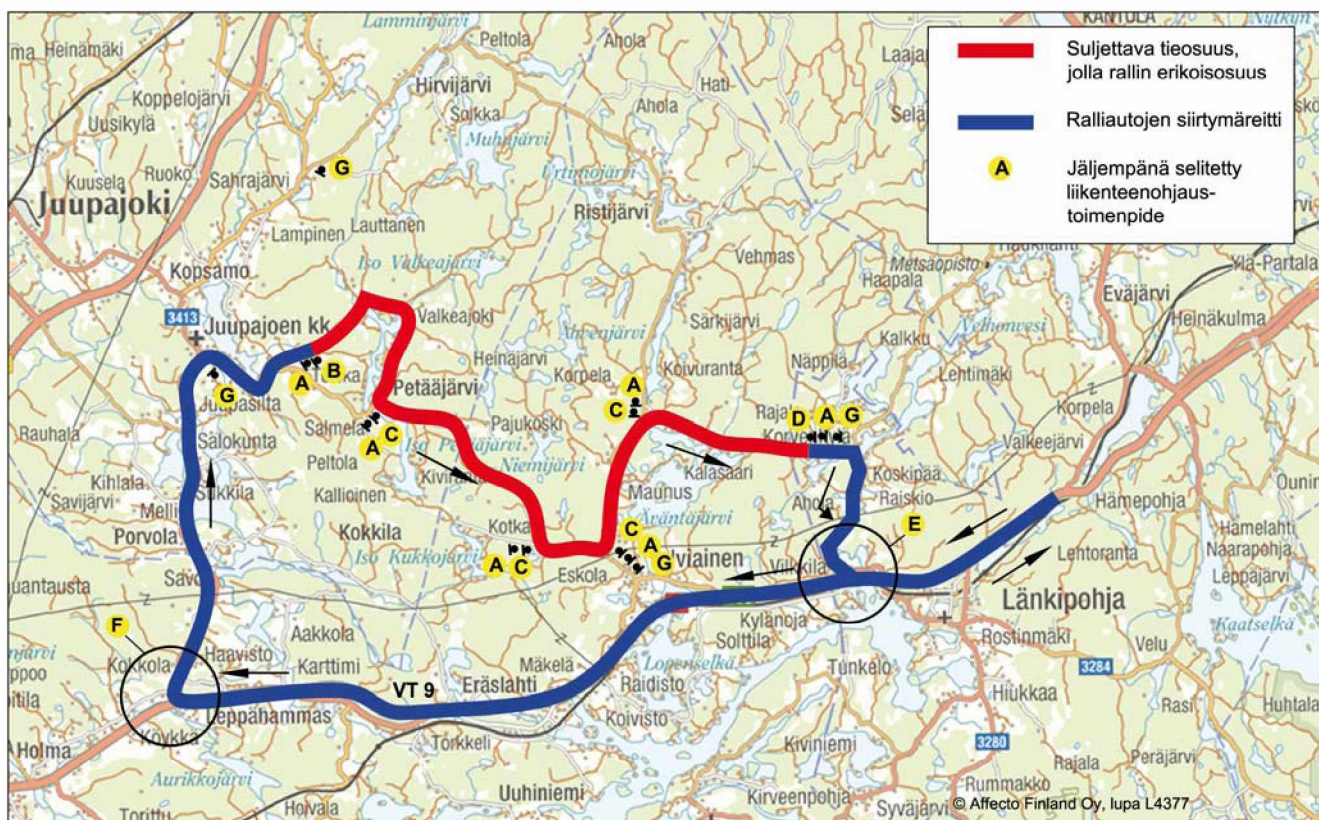
Nopeuskilpailujen järjestäjä ja maantieverkon hoitourakoitsija tekevät yhteisen katselmuksen suljettuna olleilla tieosuuksilla. Katselmuksessa todetaan tiestön kunto. Mahdolliset murskeenlisäykset ja muut täydentävät kuntoonpanotyöt havaittujen puutteiden ja vaurioiden osalta sovitaan tarpeen mukaan. Kuntoonpanotyöt tehdään välittömästi.

LIITE 4 Tiensulkuhakemuksen liite: Tiensulkuilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle 1/12: Sijaintikartta ja suunnittelukehottus

Tien sulkeminen erikoiskäyttöä varten (nopeuskilpailu)

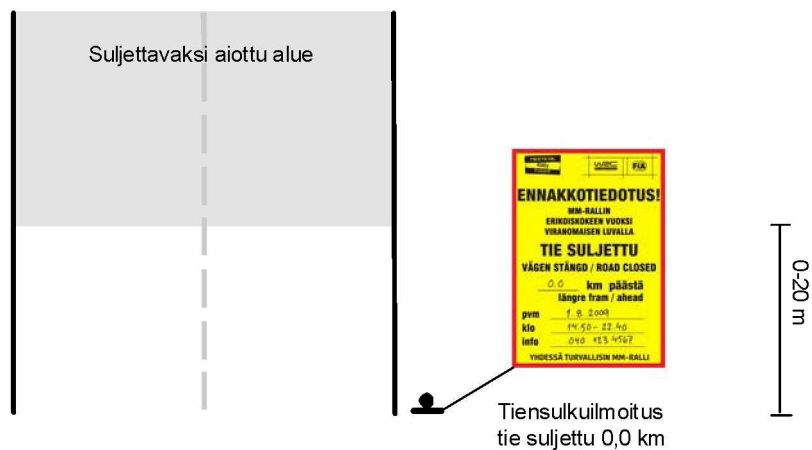
- Luvanhakija laatii tiensulkemisen liikenteenohjaussuunnitelman noudattaen tieliikenteen ohjaamista koskevia säädöksiä sekä muotoilemalla tässä liitteessä annettuja malliratkaisuja todellisiin olosuhteisiin sopiviksi.
- Liikenteenohjaussuunnitelman esittämispohjana käytetään tiekarttaa.
- Tienpitäjän pätevyys-suositus suunnittelijan osalta on onnistuneesti suoritettu Tieturva 1 -koulutus.

Tiensulkuilmoituksen sijoittaminen suljettavaksi aiottuun tienkohtaan.

Tien sulkeminen erikoiskäyttöä varten (nopeuskilpailu)

- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- ennakkoilmoituksen alareunan korkeus tien pinnasta vähintään 1,0 m
- sivuetäisyys tien pinnan reunasta ilmoituksen reunaan vähintään 0,5 m
- pystytetään ennen tilapäisten laitteiden asentamista
- pystytetään viimeistään kaksi viikkoa ennen tien sulkemista

A)

Liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen suljettavaksi aiottuun tienkohtaan. Tie yhtäjaksoisesti suljettu.

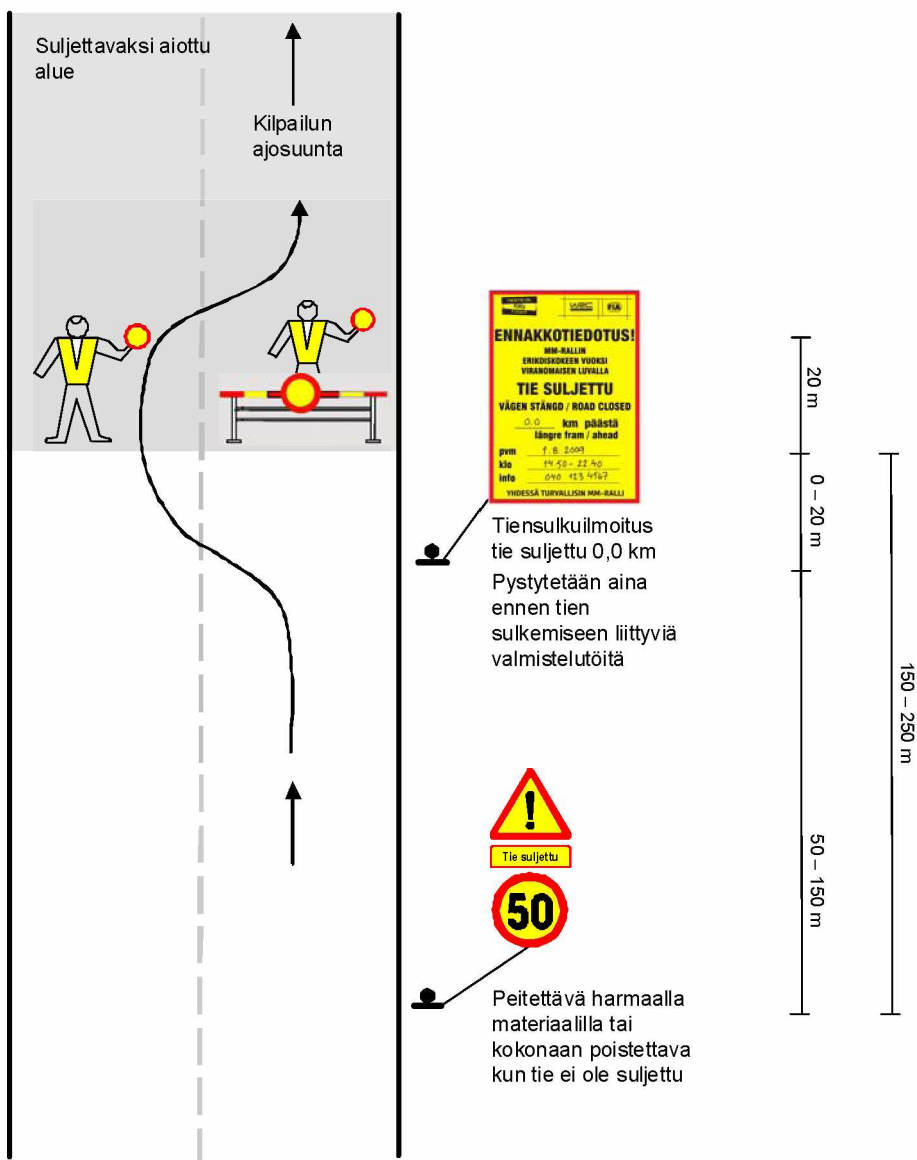
Tien sulkeminen erikoiskäyttöä varten (nopeuskilpailu)

- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- suurin sallittu nopeusrajoitus, jossa liikenteenohjaajat saavat toimia on 50 km/h
- liikennemerkkin alareunan korkeus tien pinnasta vähintään 1,5 m
- sivuetaisyys tien pinnan reunasta liikennemerkkin reunaan vähintään 0,5 m

B)

Sulkulaitetta, jolla suljetaan puoli tietä, suositellaan käytettäväksi tien leveyden sitä edellyttäessä

2 x liikenteen ohjaaja (toinen liikenteenohjaaja voi tarvittaessa mennä neuvomaan ja ohjaamaan sulkuportin eteen jonoutunutta liikennettä

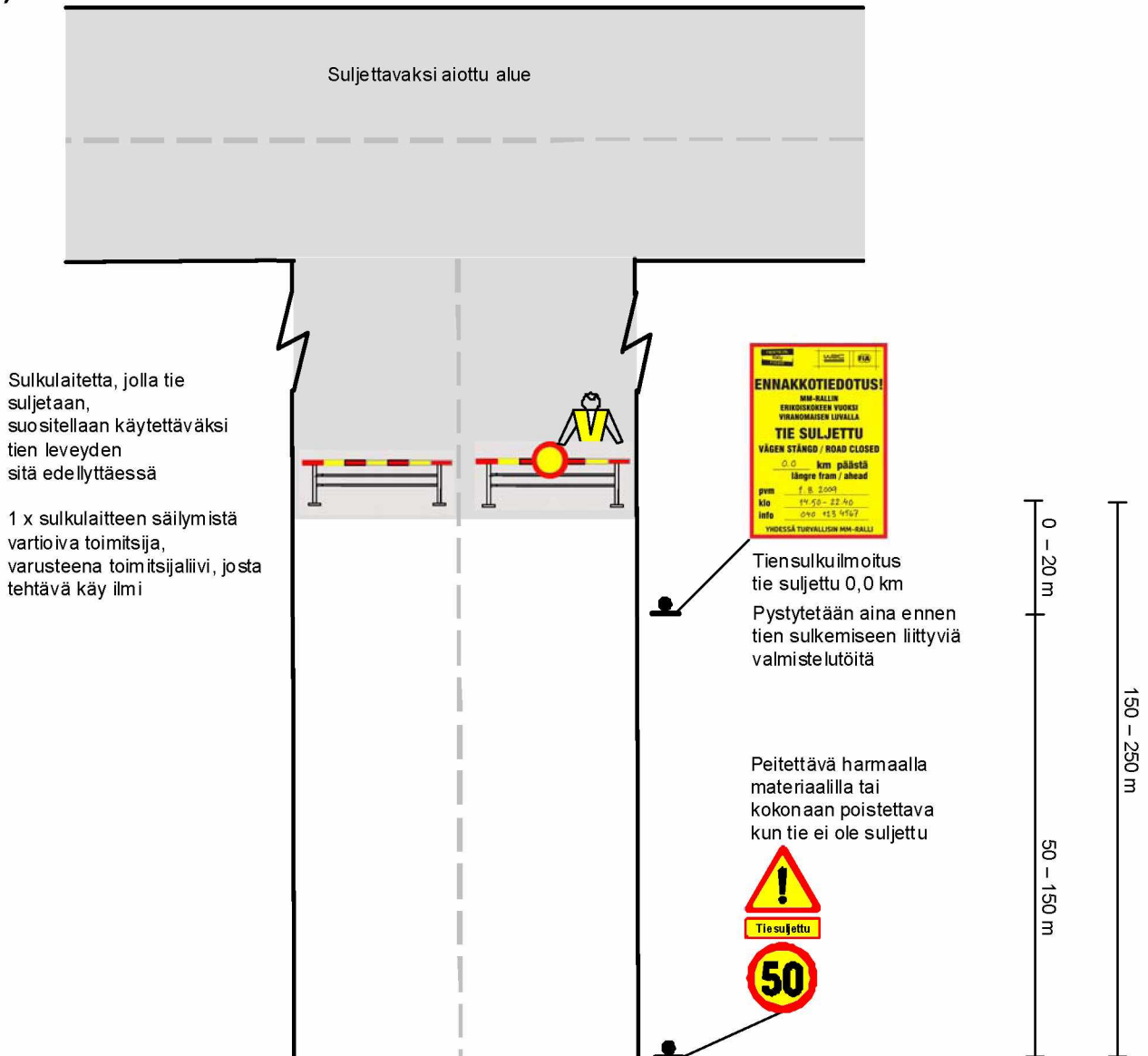

Liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen suljettavaksi aiottuun tienkohtaan. Tie yhtäjaksoisesti suljettu.

Tien sulkeminen erikoiskäyttöä varten (nopeuskilpailu)

- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- suurin sallittu nopeusrajoitus, jossa liikenteenohjaajat saavat toimia on 50 km/h
- liikennemerkin alareunan korkeus tien pinnasta vähintään 1,5 m
- sivuetäisyys tien pinnan reunasta liikennemerkin reunaan vähintään 0,5 m

C)

Liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen suljettavaksi aiottuun tienkohtaan. Tie yhtäjaksoisesti suljettu.

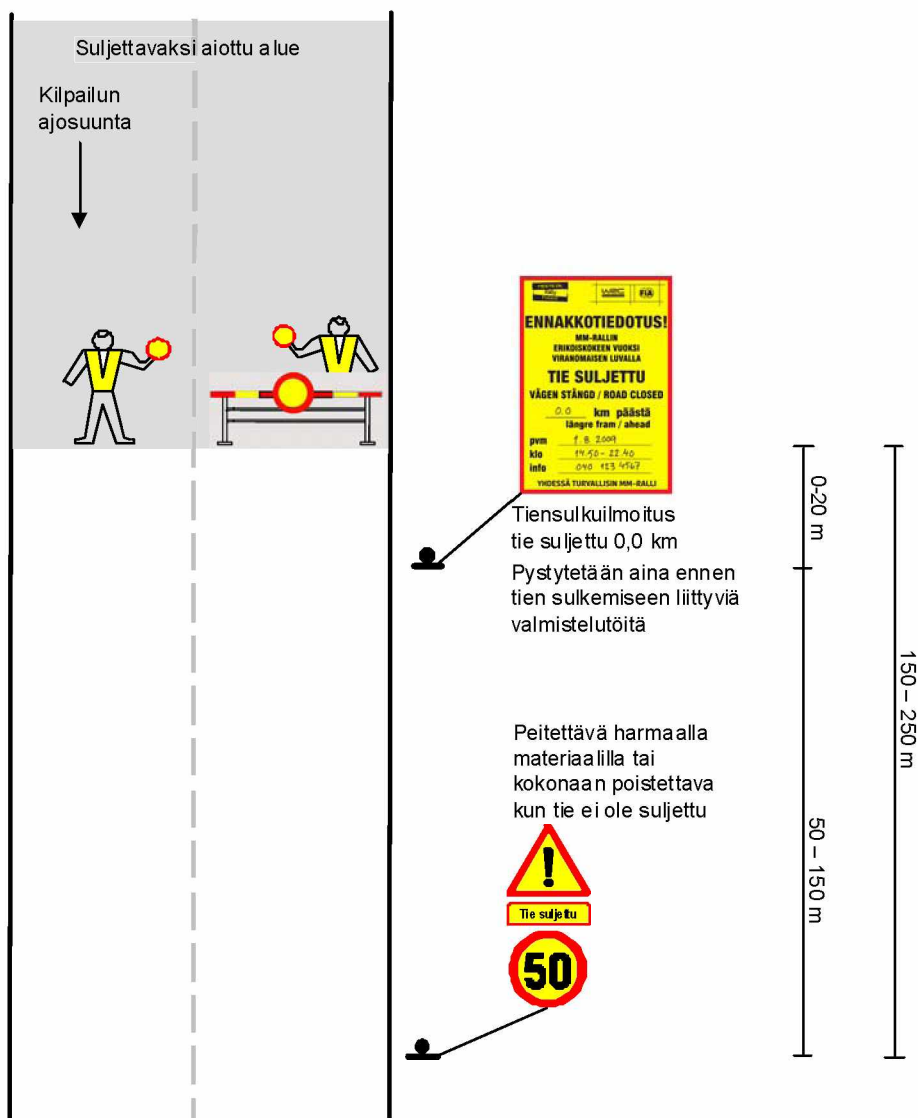
Tien sulkeminen erikoiskäyttöä varten (nopeuskilpailu)

- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- suurin sallittu nopeusrajoitus, jossa liikenteenohjaajat saavat toimia on 50 km/h
- liikennemerkin alareunan korkeus tien pinnasta vähintään 1,5 m
- sivuetäisyys tien pinnan reunasta liikennemerkin reunaan vähintään 0,5 m

D)

Sulkulaitetta, jolla suljetaan puoli tietä, suositellaan käytettäväksi tien leveyden sitä edellyttäessä

2 x liikenteen ohjaaja (toinen liikenteenohjaaja voi tarvittaessa mennä neuvomaan ja ohjaamaan sulkuportin eteen jonoutunutta liikennettä

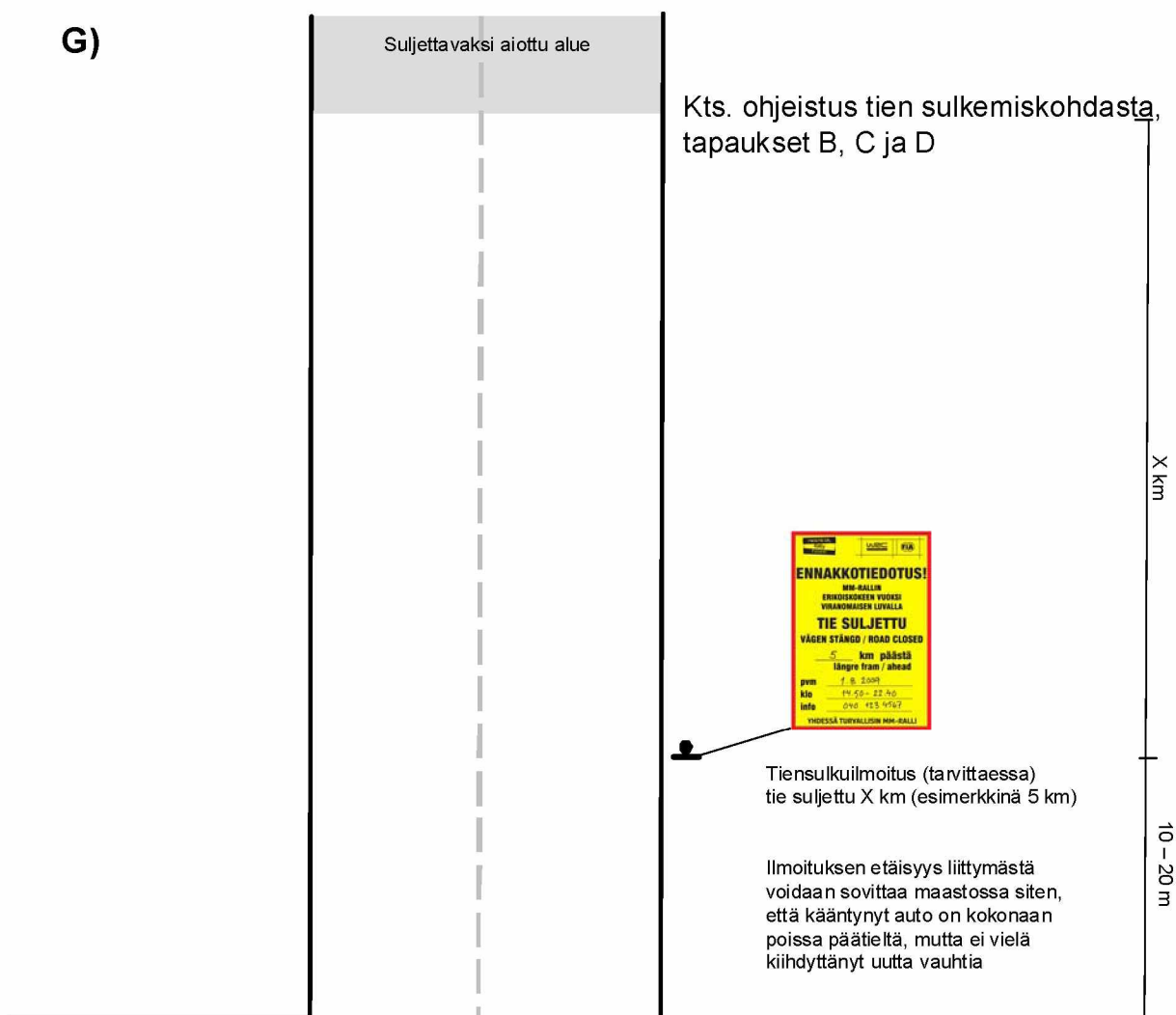

Tiensulkuilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle 6/12: Asennusohje (G)

Tiensulkuilmoitusten sijoittaminen sulkualuetta ympäröivälle tieverkolle.

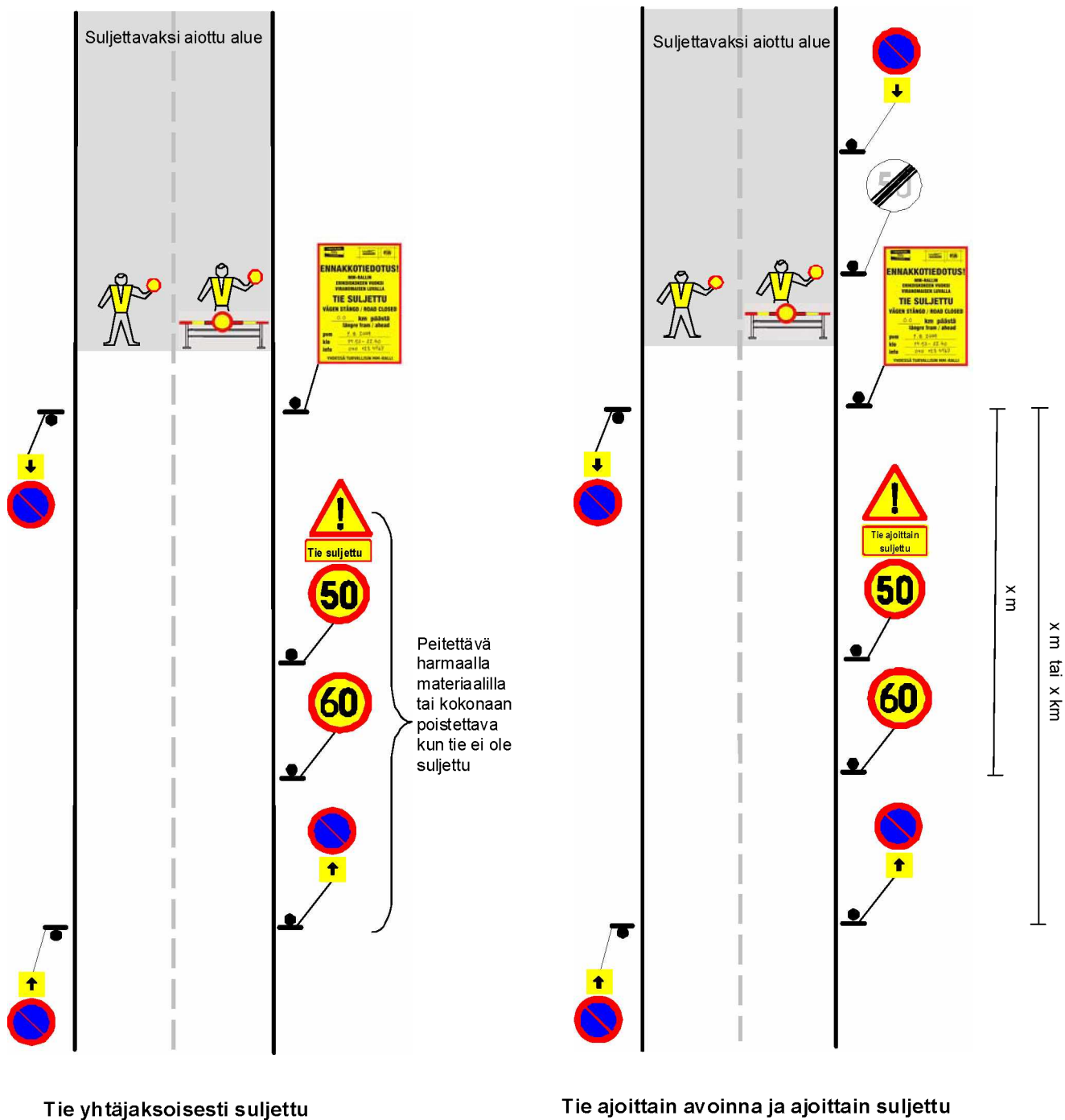
Tien sulkeminen erikoiskäyttöä varten (nopeuskilpailu)

- esimerkki koskee 80 km/h yleisrajoitusteitä
- ennakkoilmoituksen alareunan korkeus tien pinnasta vähintään 1,0 m
- sivuetaisyys tien pinnan reunasta ilmoituksen reunaan vähintään 0,5 m
- suositellaan pystytettäväksi tarvittaessa noin 2 vrk ennen tien sulkemista

G)

Tiensulkuilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle 7/12: Täydentäviä ja vaihtoehtoisia liikenteenohjausmalleja suljettavaksi aiottuun tienkohtaan

Täydentäviä ja vaihtoehtoisia liikenteenohjausmalleja suljettavaksi aiottuun tienkohtaan. Otetaan käyttöön tarvittaessa.

Tiensulkuilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle 8/12: Suljettavaksi aiottuun tieverkon kohtaan asennettava ennakkotiedotus

		
<h1>ENNAKKOTIEDOTUS!</h1>		
<p>MM-RALLIN ERIKOISKOKEEN VUOKSI VIRANOMAISEN LUVALLA</p>		
<h2>TIE SULJETTU</h2>		
<p>VÄGEN STÄNGD / ROAD CLOSED</p>		
<p>_____ km päästä längre fram / ahead</p>		
pvm	_____	
klo	_____	
info	_____	
<p>YHDESSÄ TURVALLISIN MM-RALLI</p>		

50 cm

70 cm

Tiensulkuilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle 9/12: Suljettavaksi aiottuun tieverkon kohtaan asennettava ennakkotiedotus (malli muita yleisötilaisuuksia varten)

ENNAKKOTIEDOTUS!

VIRANOMAISEN LUVALLA

TIE SULJETTU

VÄGEN STÄNGD / ROAD CLOSED

_____ **km päästä**
längre fram / ahead

pvm _____

klo _____

info _____

50 cm

70 cm

Tiensulkuilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle 10/12: Pystytysmenettelyn valinta:

Pystytysmenettelyn valinta

- **Tilapäistä liikenteenohjauslaitetta ei saa kiinnittää kiinteään liikenteenohjauslaitteeseen.** Lyhytaikaisessa ja liikkuvassa tilapäisessä liikenteenohjauksessa liikennemerkit voidaan pystyttää merkin varsiputken tai jalustan maahan upottamisen ohella myös pinta-asennuksena matalaan telineeseen tien pinnan reunaan tai tien pinnan ulkopuolelle sisä- tai ulkoluiskaan tai sivuojaan. Merkit on aina pystytettävä siten, että ne eivät häiritse kevyttä liikennettä tai tien kunnossapitoa. Tavoitteena on merkkien hyvä näkyvyys.
- Pystyttämiseen käytetään mahdollisessa törmäyksessä turvallisia jalustoja. Betoniporsaita voi käyttää vain tien pinnan ulkopuolella sisä- tai ulkoluiskassa tai sivuojassa, kunhan niiden varassa olevan merkin pystyssä pysyminen varmistetaan. Kevyiden jalustojen painoina käytetään yleensä kumiseospainoja tai hiekalla täytettyjä säkkejä tai pusseja.
- Pinta-asennuksella eliminoidaan se riski, että pystyttämisen yhteydessä vahingoitettaisiin maahan upotettuja kaapeleita ja muita rakenteita.
- Kertakäyttöiset ja keveät kartongille tai vastaavalle materiaalille painetut laitteet, tienvarsi-ilmoitukset sekä tilapäiset opasteet on yleensä mielekästä pystyttää kevyen ja kertakäyttöisen maahan upotetun riman tai soiron varaan. Tällöin pystytysluvan haltijan on ennalta selvitettävä maassa olevien kaapeleiden ja muiden rakenteiden sijainti voidakseen välttää niiden vaurioittamista.
- Pinta-asennettujen merkkien riskejä ovat mm. merkkien siirtyminen tai ilkeävaltainen katoaminen. Uppoasennettujen merkkien riskinä on lisäksi maassa olevien kaapeleiden ja muiden rakenteiden vaurioituminen. Tilapäisen liikenteenohjauksen tai tilapäisten laitteiden pystytysluvan haltija on velvollinen valvomaan, että lupaan liittyvien asennusten säilymistä ja niiden ohjausvaikutusten toimimista.
- Tilapäisen liikenteenohjauksen tai tilapäisten laitteiden pystytysluvan haltija on velvollinen selvittämään maassa olevien kaapeleiden ja rakenteiden sijainnin sekä olemaan vaurioittamatta niitä. Luvan haltija vastaa aina aiheuttamistaan vahingoista sekä toteuttaa kaikki lupaan sisältyvät toimet omalla vastuullaan ja kustannuksellaan. **Tarkempia ohjeita tilapäisen liikenteenohjauksen pystytys-, peittämis- ja purkutöiden turvallisesta suorittamisesta annetaan Tieturva 1 -koulutuksessa.**

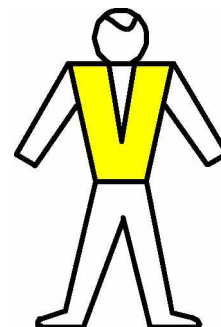
Esimerkkejä Liikenneviraston hyväksymien liikennemerkkivalmistajien toimittamista pystytysrakenteista:

Tiensulkuilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle 11/12: Kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen suositus

Kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen suositus ja vaatimus

- Erilaisten yleisötilaisuuksien tarvitsemaa kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen suositus ja vaatimus.
- Suositus ja vaatimus koskee tilapäisten liikenteenohjauslaitteiden pystyttämisen ja purkutyötä tai jotain muuta tiealueella suoritettavaa toimenpidettä, jonka tekijät toimivat työtehtävässään kertaluonteisesti.
- **Lupaa tiealueelle sijoittuvan työn tekemiseen on haettava tienpitoviranomaiselta.**

Tiellä toimivan työntekijän varustevaatimus:

- varoitusvaatetus: liivi SFS-EN-471

Tiellä toimivan työntekijän pätevyysvaatimus:

- normaalit aistit ja tehtävään sopiva kansalaiskunto
- koulutettu ja perehdytetty omaan tehtäväänsä

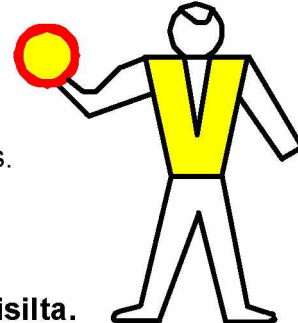
Tiellä toimivan työntekijän esimiehen, kouluttajan ja käytön suunnittelijan pätevyysuusitus:

- Tieturva 1

Tiensulkuilmoitusten ja -liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle 12/12: Kertaluonteista liikenteenohjaajaa koskeva tienpitoviranomaisen suositus

Kertaluonteista liikenteenohjaajaa koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen suositus

- Erilaisten yleisötilaisuuksien tarvitseman tilapäisen liikenteenohjauksen sisältämää kertaluonteista liikenteenohjaajaa koskeva tienpitoviranomaisen suositus.
- Poliisi päättää kuitenkin aina tapauskohtaisesti liikenteenohjaajaa koskevista kelpoisuusvaatimuksista ja määrää tämän tehtävänsä.
- **Lupaa liikenteenohjaajan käyttöön on haettava poliisilta.**

Liikenteenohjaajan varustesuositus ^{*)}:

- varoitusvaatetus: liivi SFS-EN-471
  - luokka 3
- pysäytysmerkki: merkki 311 (ajoneuvolla ajo kielletty)
  - päivällä päiväloistekalvo, d=400
  - pimeään tai hämärän aikaan sisältä valaistu, d=200

^{*)} erityisen kapeilla ja vähäliikenteisillä yhdysteillä voidaan varusteiksi suositella myös SFS-EN-471 luokan 2 liiviä yhdistettynä päivällä merkin 311 d=200 kanssa ja pimeään tai hämärän aikaan sisältä valaistun merkin 311 d=200 kanssa

Liikenteenohjaajan pätevyyssuositus:

- täysi-ikäisyys (18-v)
- normaalit aistit ja tehtävään sopiva kansalaiskunto
- ajokortti (vähintään T- tai M-kortti)
- koulutettu liikenteenohjaajan tehtävään
- perehdytetty toimimaan omalla liikenteenohjauspaikalla

Liikenteenohjaajan esimiehen, kouluttajan ja liikenteenohjaajan käytön suunnittelijan pätevyyssuositus:

- laaja kokemus em. tehtävistä + Tieturva 1

**TILAPÄISEN LIIKENTEENOHJAUKSEN SEKÄ
TILAPÄISTEN LAITTEIDEN SIJOITTAMISLUVAN
HAKEMINEN TIENPITOVIRANOMAISelta**

LIITE 5a Tilapäinen liikenteenohjaus maantieverkolla sekä laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle (hakemusmalli)

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 250
40101 JYVÄSKYLÄ

HAKEMUS

Päiväyspaikka xx.xx.20xx

Tilapäinen liikenteenohjaus maantieverkolla sekä laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle, Neste Oil Ralli 20xx

AKK Motorsport Ry hakee lupaa tilapäiseen liikenteenohjaukseen ajalla xx.xx.20xx - xx.xx.20xx järjestettävän autojen nopeuskilpailun eli Neste Oil Rallin vuoksi. Olemme päivämäärällä xx.xx.20xx anoneet Xx poliisilaitokselta [ja Xx kunnanhallitukselta] lupaa tieverkon osien tilapäiseen sulkemiseen nopeuskilpailun järjestämistä varten.

Lisäksi anomme lupaa rallin järjestämisen kannalta tarpeellisten laitteiden eli erikoiskokeisiin tutustumista palvelevien ohjausmerkkien, yleisöalueiden raja-aitojen sekä televisiokameraa kannattelevan portaalin tilapäiseen sijoittamiseen suljettavalle tiealueelle ennen ja jälkeen sulkemisajan alkua sekä tarvittavissa määrin suljettavan tiealueen ulkopuolelle.

Oheisissa suunnitelmakartoissa ja -selostuksissa on esitetty tarvittavan tilapäisen laitteiston sekä tilapäisen liikenteenohjauksen sisältö, sijainti ja aiottu vaikutus. Määräystä tarvittavista tilapäisistä liikenteenohjaajista haemme normaaliin tapaan erikseen poliisilaitokselta.

[Lisäksi vapaamuotoista hakemustekstiä tarpeen mukaan.]

Tilapäisen liikenteenohjauksen sekä tilapäisten laitteiden pystytys ja purku tapahtuu liikennetiedotussuunnitelman aikajanakuvaan osoittamalla aikavälillä.

Hakijan yhteystiedot: Nimi
Osoite
Yhteyshenkilö ja puhelinnumero
Sähköpostiosoite

Allekirjoitus _____

Liitteet

Laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle [ks. liite 6]
Tilapäisen vakiomerkkiohjauksen sijoittaminen tieverkolle [ks. liite 7]
Tilapäisen opastuksen sijoittaminen tieverkolle [ks. liite 8]
Liikennetiedotussuunnitelman aikajanakuva [ks. liite 10]

LIITE 5b
musmalli)

Tilapäinen liikenteenohjaus katu- ja yksityistieverkolla (tienpitoviranomaisen ehdottama hake-

Xx kunta
Osoite

HAKEMUS

Päiväyspaikka xx.xx.20xx

Tilapäinen liikenteenohjaus katu- ja yksityistieverkolla, Neste Oil Ralli 20xx

AKK Motorsport Ry hakee lupaa tilapäiseen liikenteenohjaukseen ajalla xx.xx.20xx - xx.xx.20xx järjestettävän autojen nopeuskilpailun eli Neste Oil Rallin vuoksi. Olemme päivämäärällä xx.xx.20xx anoneet Xx poliisilaitokselta [ja Xx kunnanhallitukselta] lupaa tieverkon osien tilapäiseen sulkemiseen nopeuskilpailun järjestämistä varten.

Lisäksi anomme lupaa rallin järjestämisen kannalta tarpeellisten laitteiden eli erikoiskokeisiin tutustumista palvelevien ohjausmerkkien, yleisöalueiden raja-aitojen sekä televisiokameraa kannattelevan portaalin tilapäiseen sijoittamiseen suljettavalle tiealueelle ennen ja jälkeen sulkemisajan alkua sekä tarvittavissa määrin suljettavan tiealueen ulkopuolelle.

Oheisissa suunnitelmakartoissa ja -selostuksissa on esitetty tarvittavan tilapäisen laitteiston sekä tilapäisen liikenteenohjauksen sisältö, sijainti ja aiottu vaikutus. Määräystä tarvittavista tilapäisistä liikenteenohjaajista haemme normaaliin tapaan erikseen poliisilaitokselta.

[Lisäksi vapaamuotoista hakemustekstiä tarpeen mukaan.]

Tilapäisen liikenteenohjauksen sekä tilapäisten laitteiden pystytys ja purku tapahtuu liikennetiedotussuunnitelman aikajanakuvan osoittamalla aikavälillä.

Hakijan yhteystiedot: Nimi
Osoite
Yhteyshenkilö ja puhelinnumero
Sähköpostiosoite

Allekirjoitus

_____

Liitteet

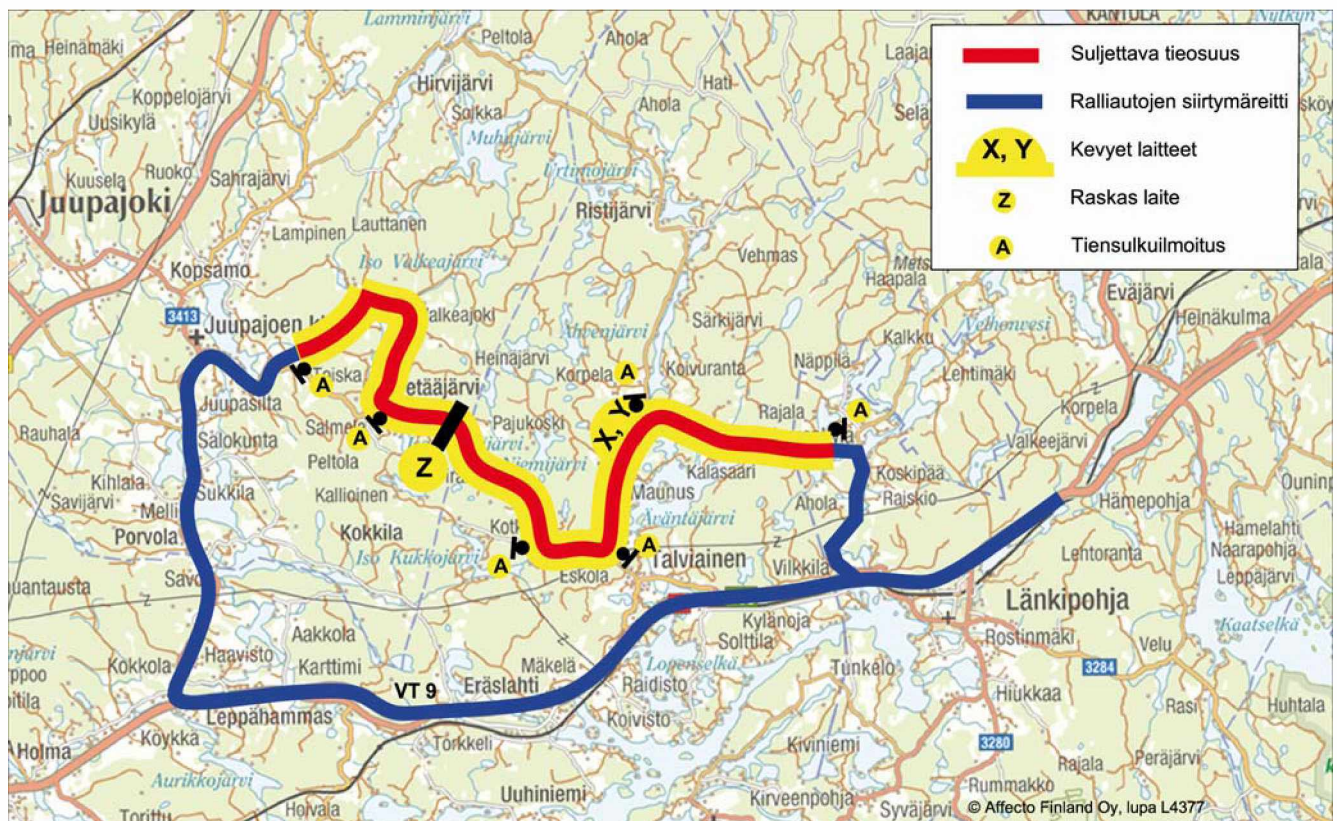
Laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle [ks. liite 6]
Tilapäisen vakiomerkkiohjauksen sijoittaminen tieverkolle [ks. liite 7]
Tilapäisen opastuksen sijoittaminen tieverkolle [ks. liite 8]
Liikennetiedotussuunnitelman aikajanakuva [ks. liite 10]

LIITE 6 Tilapäisen liikenteenohjauksen sekä laitteiden tilapäisen sijoittamisluvan hakemuksen liite: Rallijärjestelyjen tarvitsemien laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle 1/5: Sijaintikartta ja suunnittelukehotos

Rallijärjestelyjen tarvitsemien laitteiden sijoittaminen maantien tiealueelle

- Luvanhakija laatii laitteiden sijoittamisesta suunnitelman muotoilemalla tässä liitteessä annettuja malliratkaisuja todellisiin olosuhteisiin sopiviksi.
- Sijoittamissuunnitelman esittämispohjana käytetään tiekarttaa.
- Tienpitäjän pätevyysuusitus sijoittamissuunnittelijan osalta on onnistuneesti suoritettu Tieturva 1 -koulutus.
- Laitteet jaetaan kevyisiin laitteisiin, jotka voivat aiheuttaa lähinnä este- tai näkyvyysvaaraa kevyelle liikenteelle sekä raskaisiin laitteisiin, jotka voivat aiheuttaa myös törmäysvaaraa tai päälle sortumisen vaaraa kaikelle liikenteelle.
- Kevyen laitteen sijainnin osalta yleensä riittää, että luvanhakija hakemuksessaan esittää tieverkon ne jaksot, joille laitteita aiotaan laittaa (esimerkiksi suljettavat tieosuudet).
- Raskaan laitteen osalta sijainti tulee yksilöidä kartalla tarkemmin (karttaan sijaintimerkintä) ja sen pystyttämistä koskee sama ohjeistus, kuin tiellä tehtävää työtä yleensä.
- Tien ollessa avoinna yleiselle liikenteelle maantien tiealueelle tai sen ulkopuolelle saa maanomistajan luvalla pystyttää ainoastaan sellaisia maantielle näkyviä ohjausmerkkejä, joita tienkäyttäjät ei voi erehtyä tulkitsemaan virallisiksi liikennemerkeiksi tai tienvarsimainoksiksi.
- **Tärkeää:** Tiensulkuilmoitukset on pystytettävä jokaiseen suljettavaan aiottuun maantien kohtaan 2 viikkoa ennen yhdenkään laitteen pystyttämistä.

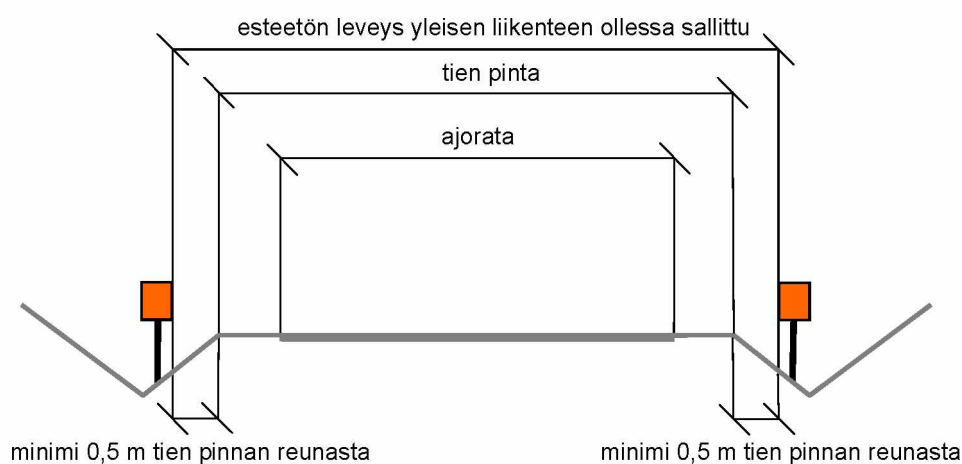
Rallijärjestelyjen tarvitsemien laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle 2/5: Erikoiskokeiden ohjausmerkit

Rallijärjestelyjen tarvitsemien kevyiden laitteiden sijoittaminen maantien tiealueelle

- Lupahakemuksen perusteella tienpitäjä voi myöntää luvan kevyiden laitteiden tilapäiseen sijoittamiseen liikennetiedottamisen aikajanakuvassa esitettyjen aikojen mukaisesti vähintään oheisen poikkileikkauksen mukaiselle minimietäisyydelle tien pinnan reunasta. Soratien pinnan reunan ollessa mahdollisesti painunut ja osittain purkautunut kohti sivuojaa, voidaan tämä huomioida minimietäisyyttä vähentävänä tekijänä. Tien pinta on kuitenkin aina säilytettävä vapaana kaikenlaisista esteistä.

Erikoiskokeen ohjausmerkit:

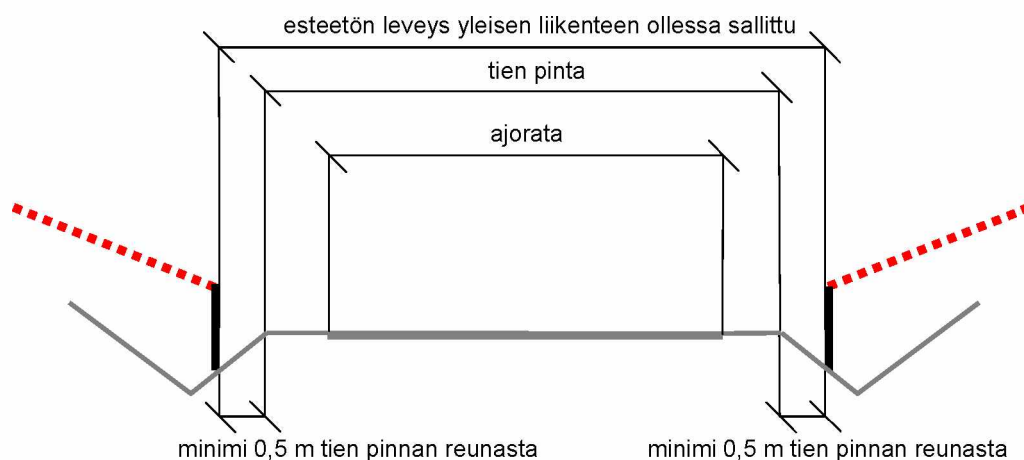
X)

- Yleensä ohjausmerkki on pinta-alaltaan A4:n kokoinen ja se kiinnitetään tien pinnan ulkopuolelle tilapäisesti paalutettuun ohueen rimaan.

Yleisöalueen raja-aidat

Y)

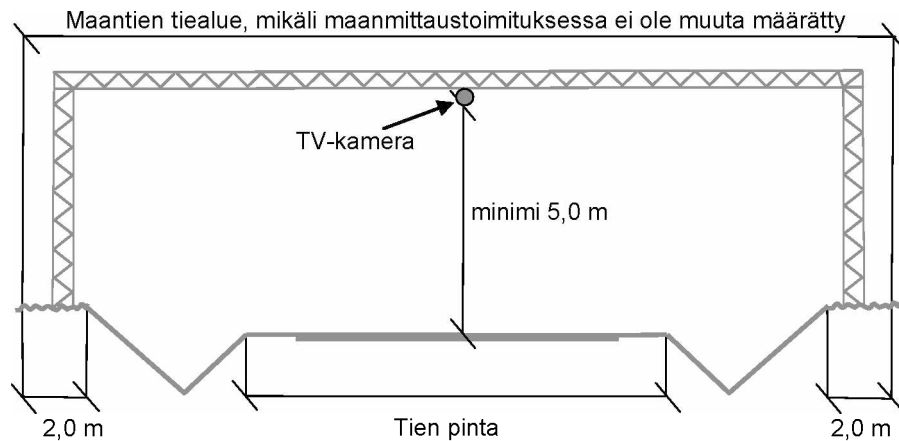
- Yleensä raja-aidat koostuvat muovinauhoista ja muoviverkkoaidoista, jotka kiinnitetään tien pinnan ulkopuolelle tilapäisesti paalutettuun rimaan tai tiealueella sijaitsevaan puustoon.

Rallijärjestelyjen tarvitsemien laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle 3/5: Raskaat laitteet

Televisiokameraa kannatteleva portaali, esimerkkikohde:

- Tienkohdassa KVL on enintään 300 ajoneuvoa/vrk.
- Tienkohdassa on 80 km/h yleisrajoitus tai sitä alempi.
- Törmäysturvallisuuden vuoksi suositellaan tienkohtaa, jossa on molemmin puolin kaiteet tai tie on leikkauksessa, jolloin ylös kohoavat ulkoluiskat luonnostaan suojaavat portaalin pylväitä teiltä suistuvilta autoilta.

Z)

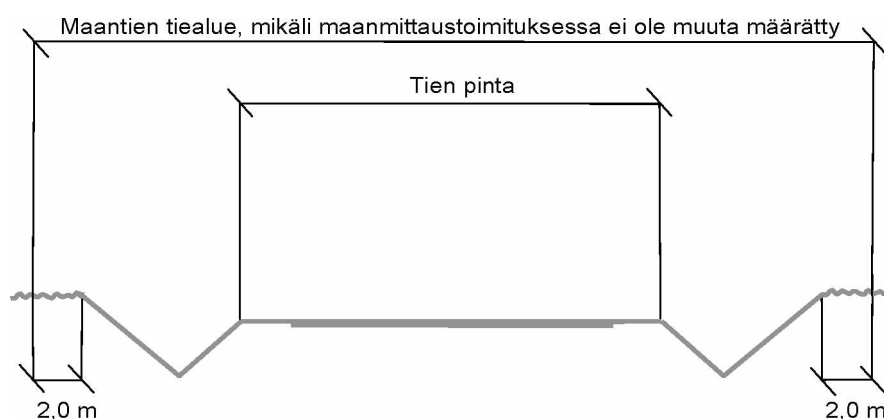

- Portaalin rakenteiden, perustamisen ja liikenneturvallisuuden mitoituksessa on käytettävä osaavaa konsulttia. Tuulikuormat ovat tärkeä tekijä.
- Maahan kiinnittäminen voi tapahtua esimerkiksi mitoitetuilla teräsbetonilaatoilla, teräspalkeilla tai maahan porattavilla ankureilla. Maassa ja ilmassa sijaitsevat kaapelit sekä muut rakenteet on selvitettävä ennalta eikä niitä saa vahingoittaa.

Rallijärjestelyjen tarvitsemien laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle 4/5: Pystytysmenettelyn valinta

Tilapäisten laitteiden pystytysmenettelyn valinta

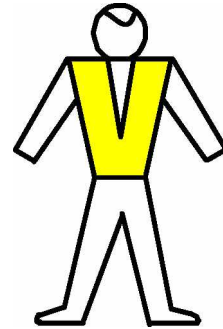
- Laitteet on aina pystytettävä siten, että ne eivät häiritse liikennettä tai tien kunnossapitoa.
- Laitteiden mahdollisen vahingoittumisen, siirtymisen tai katoamisen osalta vastuu on luvan haltijalla.
- Laitteiden pinta-asennuksella eliminoidaan se riski, että pystyttämisen yhteydessä vahingoitetaan maahan upotettuja kaapeleita ja muita rakenteita. Pinta-asennuksen tukena voidaan käyttää esimerkiksi kumiseospainoja tai hiekalla täytettyjä säkkejä.
- Maanomistajan lupa on oltava aina. Mikäli maantien tiealueen rajan sijainti on epäselvä, on hankittava lupa myös viereisen alueen maanomistajalta. Maantien tiealueen maanomistaja on tienpitäjä. Maantien tiealueen sijaitessa sillalla, tunnelissa tai asemakaava-alueella tienpitäjällä on tiealueeseen tieoikeus, mikä vastaa tässä yhteydessä maanomistajan oikeutta. Maantien tiealueen rajan tarkkaa sijaintia on lähes mahdotonta määrittää ilman Maanmittaustoimiston konsultointiapua. Tien sivuoja sisä- ja ulkoluiskineen on yleensä aina osa maantien tiealuetta.
- Luvan haltija on velvollinen selvittämään maassa olevien kaapeleiden ja rakenteiden sijainnin sekä olemaan vaurioittamatta niitä. Luvan haltija vastaa aina aiheuttamistaan vahingoista sekä toteuttaa kaikki lupaan sisältyvät toimet omalla vastuullaan ja kustannuksellaan. **Tarkempia ohjeita pystytys-, peittämis- ja purkutöiden turvallisesta suorittamisesta annetaan Tieturva 1 -koulutuksessa.**

Rallijärjestelyjen tarvitsemien laitteiden tilapäinen sijoittaminen maantien tiealueelle 5/5: Kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen suositus

Kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen suositus ja vaatimus

- Erilaisten yleisötilaisuuksien tarvitsemaa kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen suositus ja vaatimus.
- Suositus ja vaatimus koskee tilapäisten liikenteenohjauslaitteiden pystyttämisen- ja purkutyötä tai jotain muuta tiealueella suoritettavaa toimenpidettä, jonka tekijät toimivat työtehtävässään kertaluonteisesti.
- **Lupaa tiealueelle sijoittuvan työn tekemiseen on haettava tienpitoviranomaiselta.**

Tiellä toimivan työntekijän varustevaatimus:

- varoitusvaatetus: liivi SFS-EN-471

Tiellä toimivan työntekijän pätevyysvaatimus:

- normaalit aistit ja tehtävään sopiva kansalaiskunto
- koulutettu ja perehdytetty omaan tehtäväänsä

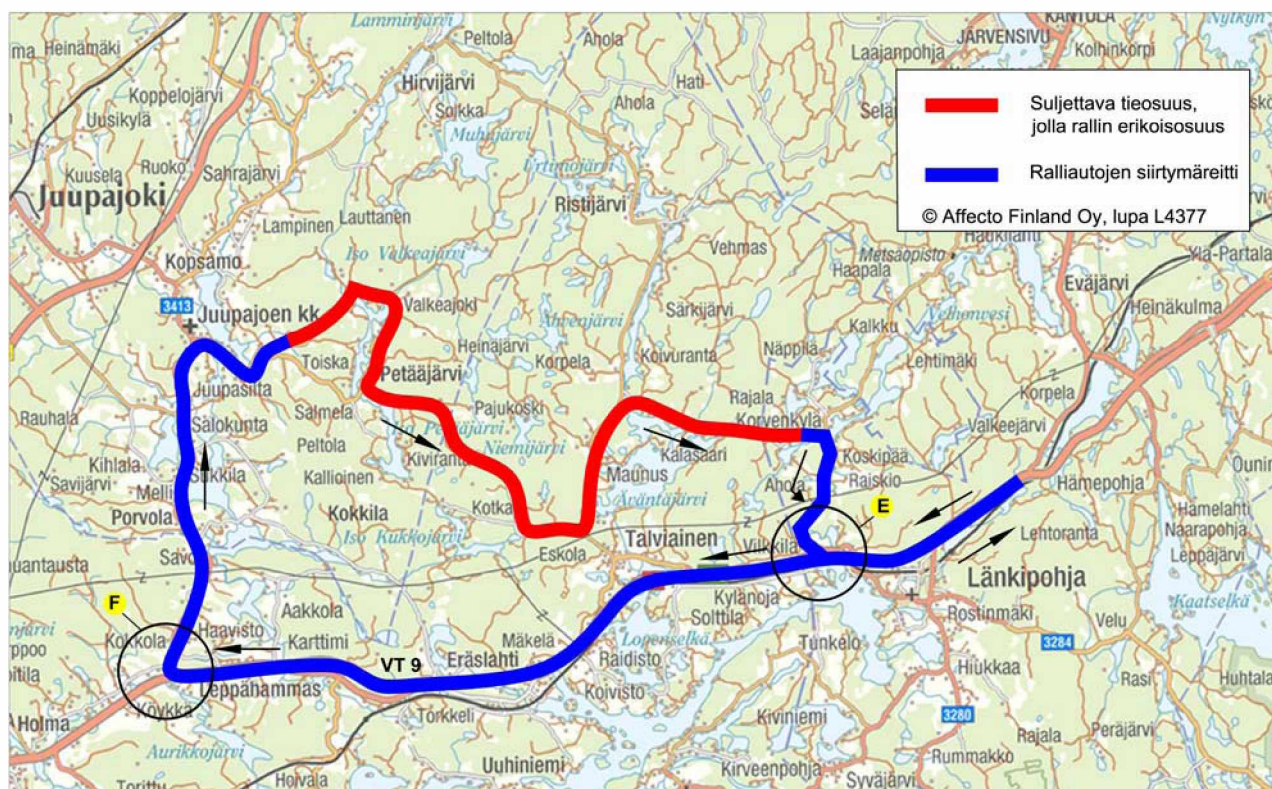
Tiellä toimivan työntekijän esimiehen, kouluttajan ja käytön suunnittelijan pätevyyssuositus:

- Tieturva 1

LIITE 7 Tilapäisen liikenteenohjauksen hakemuksen liite: Tilapäisen vakiomerkkiohjauksen sijoittaminen tieverkolle, 1/7: Sijaintikartta

Tilapäisen vakiomerkkiohjauksen sijoittaminen avoinna olevalle tieverkolle

- Luvanhakija laatii tilapäisen vakiomerkkiohjauksen liikenteenohjaussuunnitelman noudattaen tieliikenteen ohjaamista koskevia säädöksiä sekä muotoilemalla tässä liitteessä annettuja malliratkaisuja todellisiin olosuhteisiin sopiviksi.
- Liikenteenohjaussuunnitelman esittämispohjana käytetään tiekarttaa.
- Tienpitäjän pätevyysuusitus suunnittelijan osalta on onnistuneesti suoritettu Tieturva 1 -koulutus.

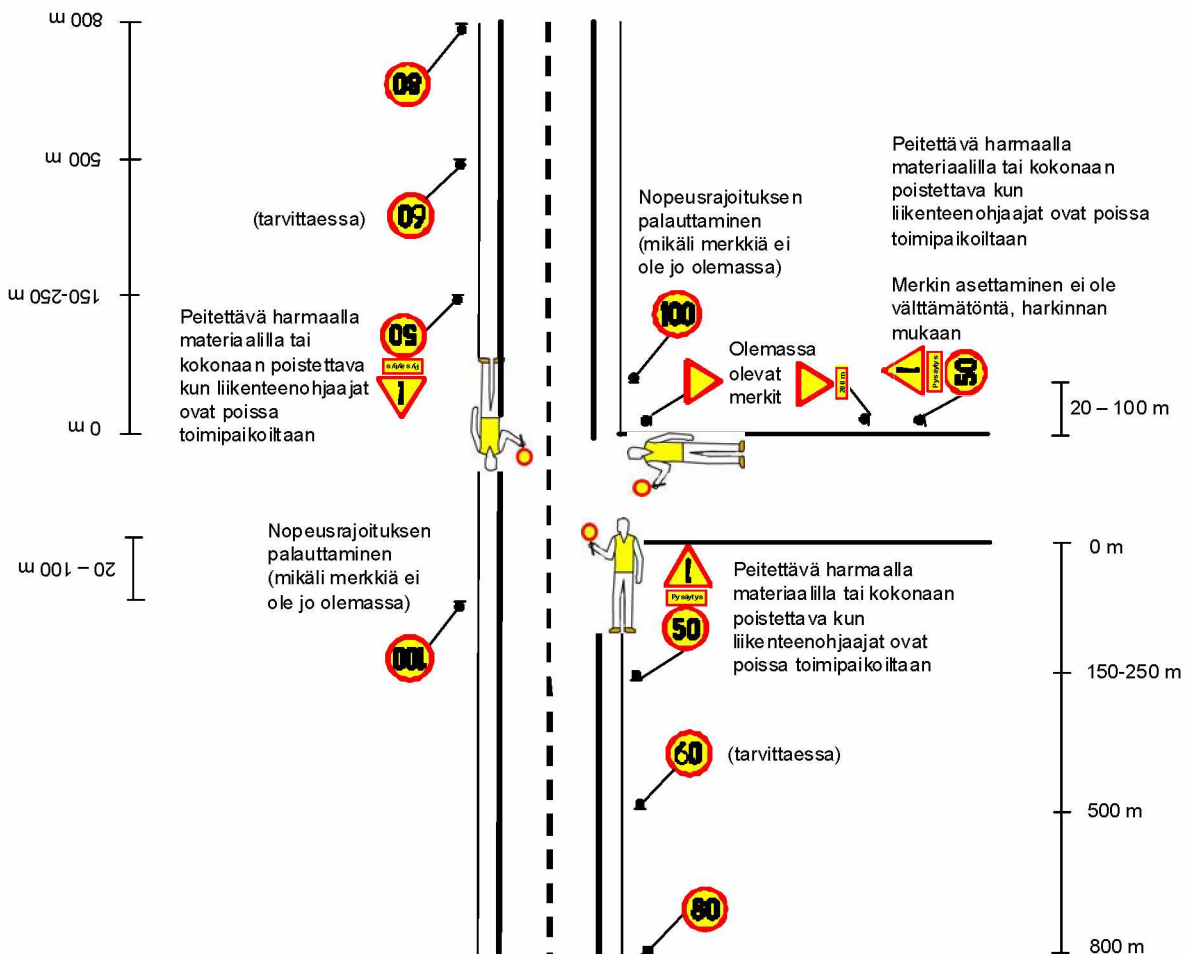

Liittymän toimivuuden tilapäinen parantaminen liikenteenohjaajia käyttäen. Liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle.

Lisää merkittävästi väistämisvelvollisten liikennevirtojen sujuvuutta liittymässä

- esimerkissä on pääsuunnalla 100 km/h tiekohtainen nopeusrajoitus ja sivusuunnalla 80 km/h yleisrajoitus
- mahdolliset liittymäaluetta koskevat pysyvät 80 km/h rajoitusmerkit on peitettävä, jos ne sijoittuvat 50 km/h merkin ja liittymän väliin
- mikäli tiekohtainen rajoitus on pääsuunnalla alempi, 80 km/h merkkejä ei tarvita
- liikenteenohjaajan toimipaikan vähimmäissuojauksena on joko korkeintaan 50 km/h nopeusrajoitus sekä muuta vaaraa osoittava merkki tai väistämisvelvollisuutta liittymässä osoittava merkki
- mikäli pysähtyneen autojonon arvellaan ulottuvan 50 km/h merkin ulkopuolelle, voidaan tarvittaessa käyttää 60 km/h puskuri nopeutta

E)

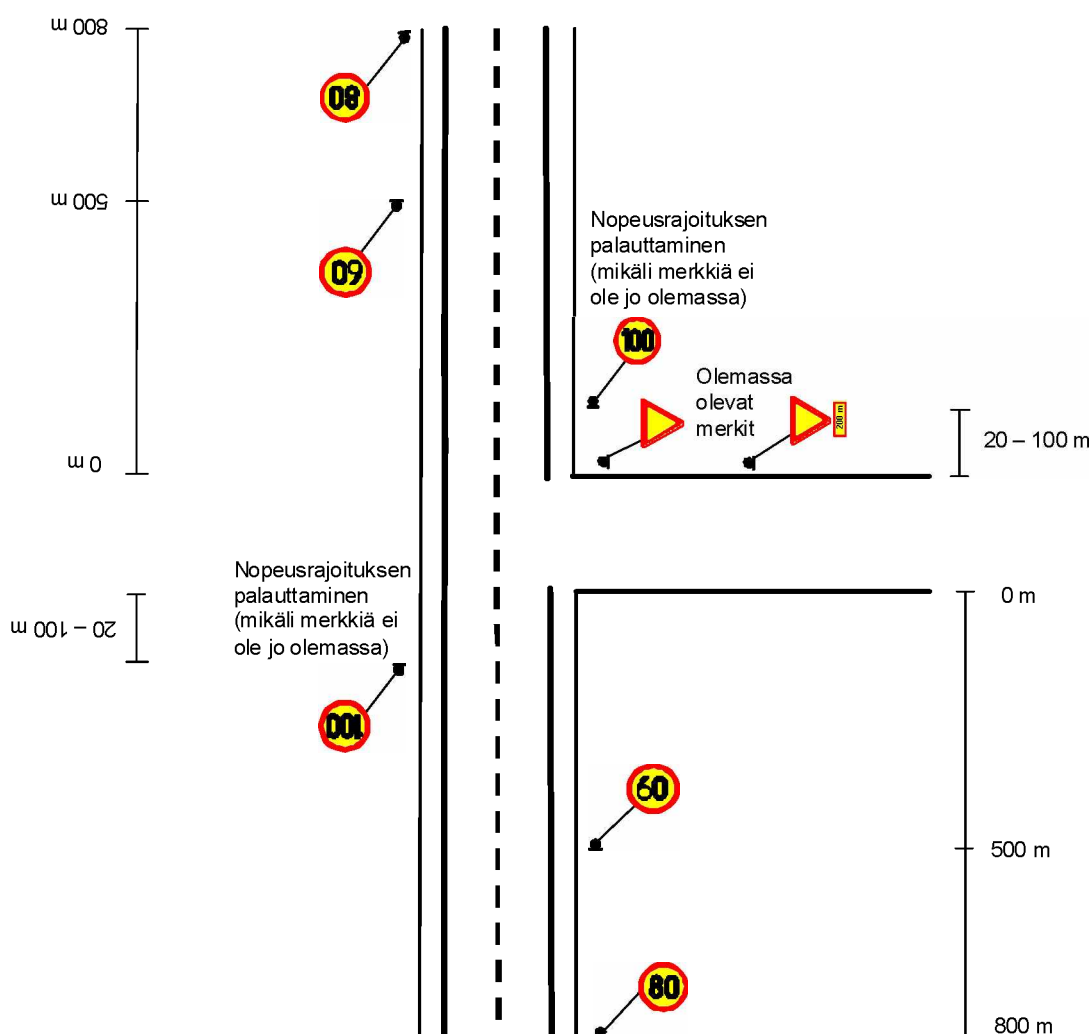
Tilapäisen vakiomerkkiohjauksen sijoittaminen tieverkolle, 3/7: Asennusohje (F)

Liittymän toimivuuden tilapäinen parantaminen ilman liikenteenohjaajia. Liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle.

Lisää väistämisvelvollisten liikennevirtojen sujuvuutta liittymässä

- esimerkissä on pääsuunnalla 100 km/h tiekohtainen nopeusrajoitus ja sivusuunnalla 80 km/h yleisrajoitus
- mahdolliset liittymäaluetta koskevat pysyvät 80 km/h rajoitusmerkit on peitettävä, jos ne sijoittuvat 50 km/h merkin ja liittymän väliin
- mikäli tiekohtainen rajoitus on pääsuunnalla alempi, 80 km/h merkkejä ei tarvita
- liikenteenohjaajien käyttö on kiellettyä, koska nopeusrajoitus on yli 50 km/h

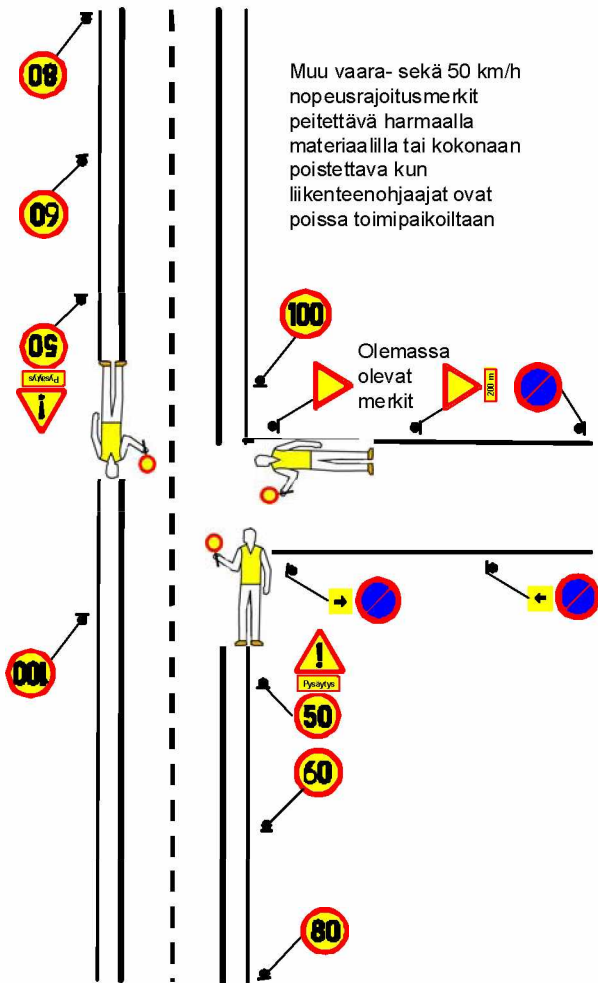
F)

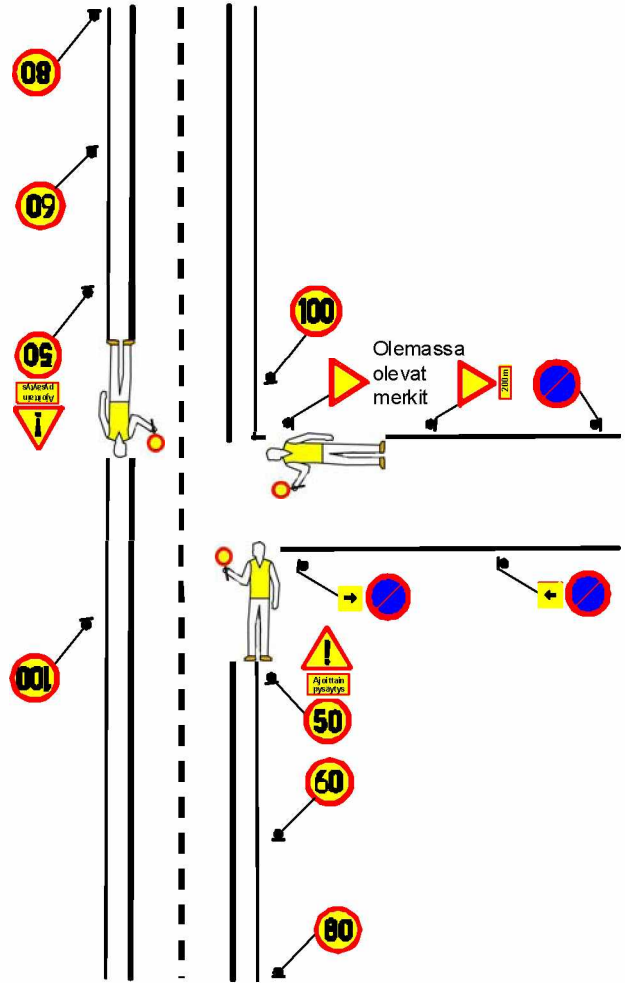
Tilapäisen vakiomerkkiohjauksen sijoittaminen tieverkolle, 4/7: Täydentäviä ja vaihtoehtoisia malleja

Täydentäviä ja vaihtoehtoisia malleja liittymän toiminnan tilapäiseen parantamiseen. Liikenteenohjauslaitteiden sijoittaminen tieverkolle. Otetaan käyttöön tarvittaessa.

- Esimerkkikuvien pääsuunnat ovat etuajo-oikeutettuja, mikä kieltää pysäköinnin ajoradalla. Mikäli pysäköinti halutaan kieltää myös pientareella, voidaan pääsuunnalla käyttää pysäköintikieltomerkkejä sivusuunnan esimerkin tapaan.

Liikenteenohjaajat jatkuvasti toimipaikoillaan

Liikenteenohjaajat ajoittain toimipaikoillaan

Tilapäisen vakiomerkkiohjauksen sijoittaminen tieverkolle, 5/7: Pystytysmenettelyn valinta

Pystytysmenettelyn valinta

- **Tilapäistä liikenteenohjauslaitetta ei saa kiinnittää kiinteään liikenteenohjauslaitteeseen.** Lyhytaikaisessa ja liikkuvassa tilapäisessä liikenteenohjauksessa liikennemerkit voidaan pystyttää merkin varsi-putken tai jalustan maahan upottamisen ohella myös pinta-asennuksena matalaan telineeseen tien pinnan reunaan tai tien pinnan ulkopuolelle sisä- tai ulkoluiskaan tai sivuojaan. Merkit on aina pystytettävä siten, että ne eivät haittaa kevyttä liikennettä tai tien kunnossapitoa. Tavoitteena on merkkien hyvä näkyvyys.
- Pystyttämiseen käytetään mahdollisessa törmäyksessä turvallisia jalustoja. Betoniporsaita voi käyttää vain tien pinnan ulkopuolella sisä- tai ulkoluiskassa tai sivuojaassa, kunhan niiden varassa olevan merkin pystyssä pysyminen varmistetaan. Kevyiden jalustojen painoina käytetään yleensä kumiseospainoja tai hiekalla täytettyjä säkkejä tai pusseja.
- Pinta-asennuksella eliminoidaan se riski, että pystyttämisen yhteydessä vahingoitettaisiin maahan upotettuja kaapeleita ja muita rakenteita.
- Kertakäyttöiset ja keveät kartongille tai vastaavalle materiaalille painetut laitteet, tienvarsi-ilmoitukset sekä tilapäiset opasteet on yleensä mielekästä pystyttää kevyen ja kertakäyttöisen maahan upotetun riman tai soiron varaan. Tällöin pystytysluvan haltijan on ennalta selvítettävä maassa olevien kaapeleiden ja muiden rakenteiden sijainti voidakseen välttää niiden vaurioittamista.
- Pinta-asennettujen merkkien riskejä ovat mm. merkkien siirtyminen tai ilkivaltainen katoaminen. Uppoasennettujen merkkien riskinä on lisäksi maassa olevien kaapeleiden ja muiden rakenteiden vaurioituminen. Tilapäisen liikenteenohjauksen tai tilapäisten laitteiden pystytysluvan haltija on velvollinen valvomaan, että lupaan liittyvien asennusten säilymistä ja niiden ohjausvaikutusten toimimista.
- Tilapäisen liikenteenohjauksen tai tilapäisten laitteiden pystytysluvan haltija on velvollinen selvittämään maassa olevien kaapeleiden ja rakenteiden sijainnin sekä olemaan vaurioittamatta niitä. Luvan haltija vastaa aina aiheuttamistaan vahingoista sekä toteuttaa kaikki lupaan sisältyvät toimet omalla vastuullaan ja kustannuksellaan. **Tarkempia ohjeita tilapäisen liikenteenohjauksen pystytys-, peittämis- ja purkutöiden turvallisesta suorittamisesta annetaan Tieturva 1 -koulutuksessa.**

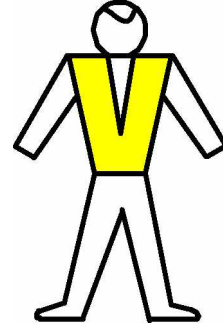
Esimerkkejä Liikenneviraston hyväksymien liikennemerkkivalmistajien toimittamista pystytysrakenteista:

Tilapäisen vakiomerkkiohjauksen sijoittaminen tieverkolle, 6/7: Kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen suositus

Kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen suositus ja vaatimus

- Erilaisten yleisötilaisuuksien tarvitsemaa kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen suositus ja vaatimus.
- Suositus ja vaatimus koskee tilapäisten liikenteenohjauslaitteiden pystyttämisen ja purkutyötä tai jotain muuta tiealueella suoritettavaa toimenpidettä, jonka tekijät toimivat työtehtävässään kertaluonteisesti.
- **Lupaa tiealueelle sijoittuvan työn tekemiseen on haettava tienpitoviranomaiselta.**

Tiellä toimivan työntekijän varustevaatimus:

- varoitusvaatetus: liivi SFS-EN-471

Tiellä toimivan työntekijän pätevyysvaatimus:

- normaalit aistit ja tehtävään sopiva kansalaiskunto
- koulutettu ja perehdytetty omaan tehtäväänsä

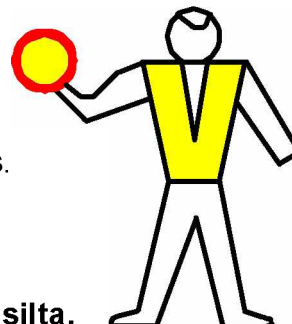
Tiellä toimivan työntekijän esimiehen, kouluttajan ja käytön suunnittelijan pätevyyssuositus:

- Tieturva 1

Tilapäisen vakiomerkkiohjauksen sijoittaminen tieverkolle 7/7: Kertaluonteista liikenteenohjaajaa koskeva tienpitoviranomaisen suositus

Kertaluonteista liikenteenohjaajaa koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen suositus

- Erilaisten yleisötilaisuuksien tarvitseman tilapäisen liikenteenohjauksen sisältämää kertaluonteista liikenteenohjaajaa koskeva tienpitoviranomaisen suositus.
- Poliisi päättää kuitenkin aina tapauskohtaisesti liikenteenohjaajaa koskevista kelpoisuusvaatimuksista ja määrää tämän tehtävänsä.
- **Lupaa liikenteenohjaajan käyttöön on haettava poliisilta.**

Liikenteenohjaajan varustesuositus *):

- varoitusvaatetus: liivi SFS-EN-471
  - luokka 3
- pysäytysmerkki: merkki 311 (ajoneuvolla ajo kielletty)
  - päivällä päiväloistekalvo, d=400
  - pimeän tai hämärän aikaan sisältä valaistu, d=200

*) erityisen kapeilla ja vähäliikenteisillä yhdysteillä voidaan varusteiksi suositella myös SFS-EN-471 luokan 2 liiviä yhdistettynä päivällä merkin 311 d=200 kanssa ja pimeän tai hämärän aikaan sisältä valaistun merkin 311 d=200 kanssa

Liikenteenohjaajan pätevyysuositus:

- täysi-ikäisyys (18-v)
- normaalit aistit ja tehtävään sopiva kansalaiskunto
- ajokortti (vähintään T- tai M-kortti)
- koulutettu liikenteenohjaajan tehtävään
- perehdytetty toimimaan omalla liikenteenohjauspaikalla

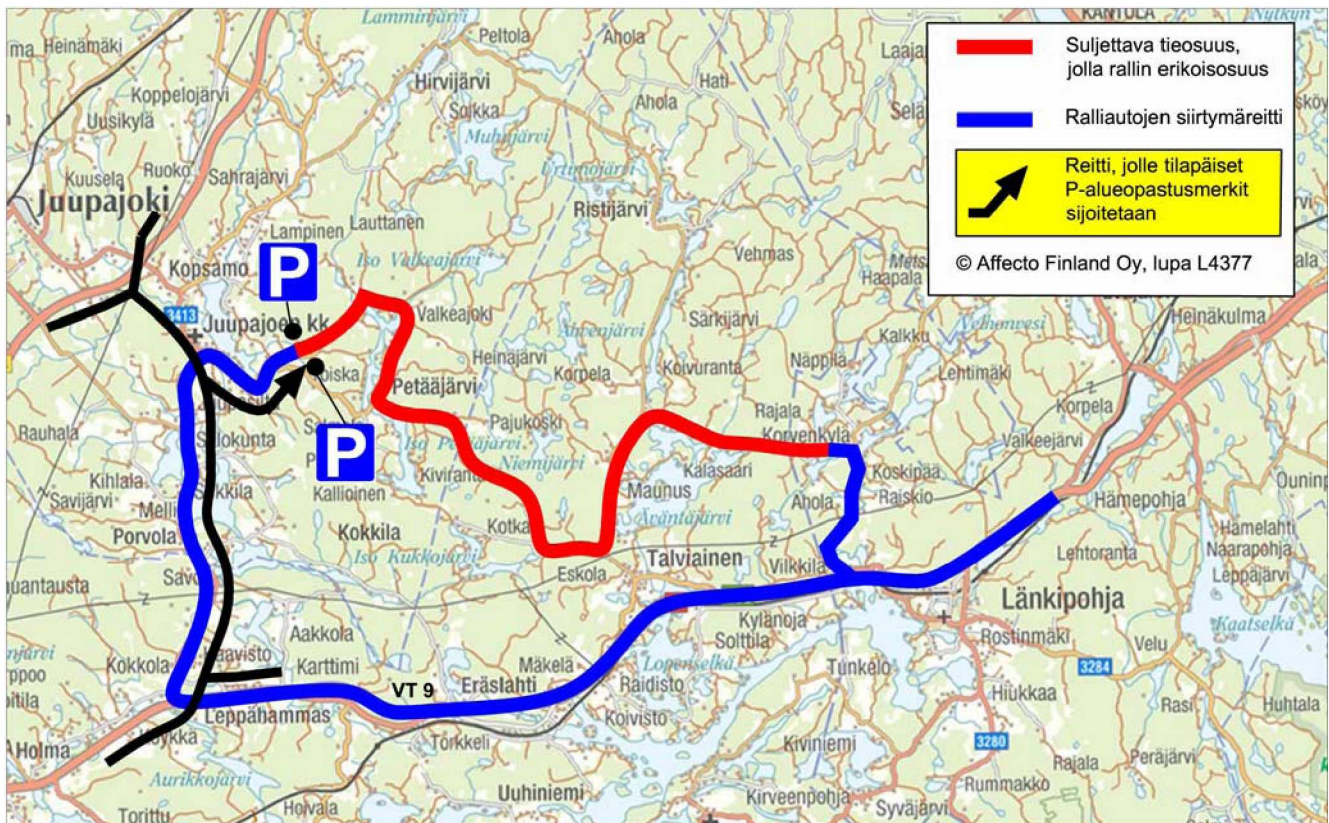
Liikenteenohjaajan esimiehen, kouluttajan ja liikenteenohjaajan käytön suunnittelijan pätevyysuositus:

- laaja kokemus em. tehtävistä + Tieturva 1

Tilapäisen opastuksen sijoittaminen tieverkolle

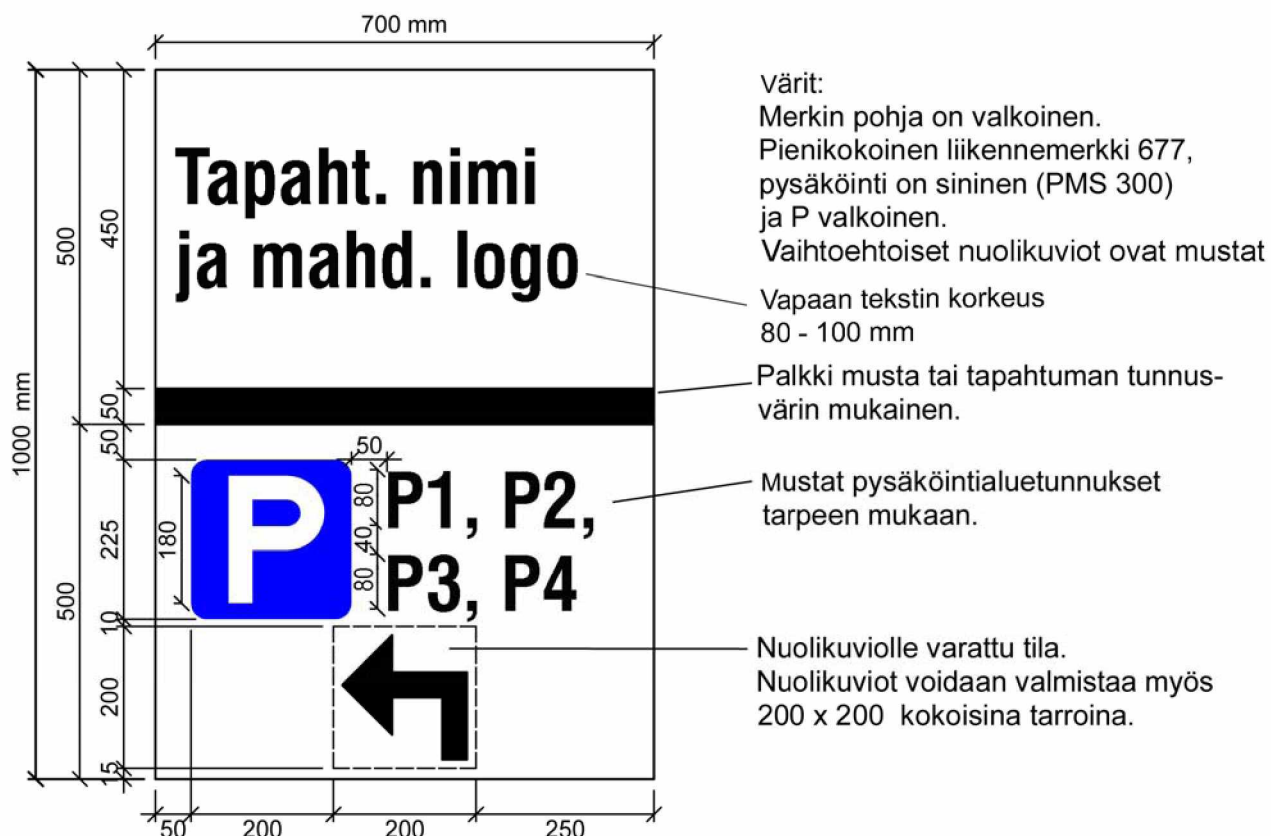
- Luvanhakija laatii tilapäisen opastuksen reittiohjaussuunnitelman noudattaen tieliikenteen ohjaamista koskevia säädöksiä sekä muotoilemalla tässä liitteessä annettuja malliratkaisuja todellisiin olosuhteisiin sopiviksi. Reittiohjaussuunnitelman esittämispohjana käytetään tiekarttaa.
- Tarkempia ohjeita tilapäisten opasteiden sijoittamisesta on annettu Tiehallinnon ”Palvelukohteiden viitoitus”-ohjeessa (TIEH 2000021-07), saatavilla pdf-versiona osoitteesta http://alk.tiehallinto.fi/thohje/pdf/2000021-07-v-palvelukohteiden_viitoitus.pdf.
- tienpitäjän pätevyys-suositus suunnittelijan osalta on onnistuneesti suoritettu Tieturva 1 -koulutus.

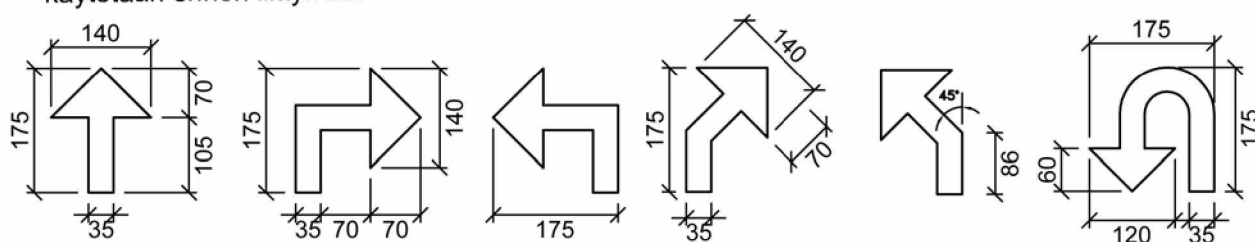

Tilapäisen liikenteenohjauksen hakemuksen liite: Tilapäisen opastuksen sijoittaminen tieverkolle 2/5: Mitoituskuva

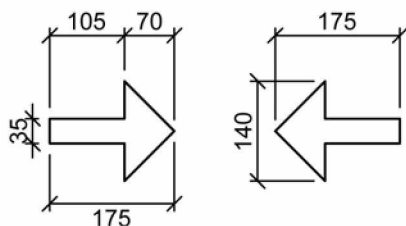
Tilapäisen opastusmerkin mitoittaminen

Valittavien nuolikuvioiden mitat
 - käytetään ennen liittymää:

- käytetään liittymässä:

Tilapäisen liikenteenohjauksen hakemuksen liite: Tilapäisen opastuksen sijoittaminen tieverkolle 3/5: Esimerkkikuva

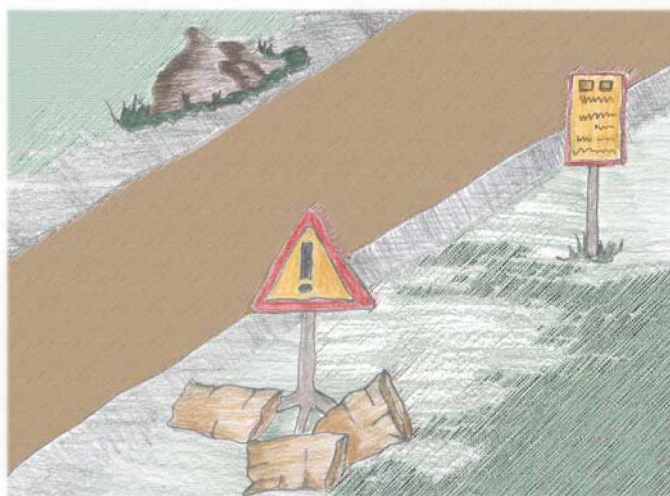

Tilapäisen liikenteenohjauksen hakemuksen liite: Tilapäisen opastuksen sijoittaminen tieverkolle 4/5: Pystytysmenettelyn valinta

Pystytysmenettelyn valinta

- **Tilapäistä liikenteenohjauslaitetta ei saa kiinnittää kiinteään liikenteenohjauslaitteeseen.** Lyhytaikaisessa ja liikkuvassa tilapäisessä liikenteenohjauksessa liikennemerkkit voidaan pystyttää merkin varsiputken tai jalustan maahan upottamisen ohella myös pinta-asennuksena matalaan telineeseen tien pinnan reunaan tai tien pinnan ulkopuolelle sisä- tai ulkoluiskaan tai sivuojaan. Merkit on aina pystytettävä siten, että ne eivät haittaa kevyttä liikennettä tai tien kunnossapitoa. Tavoitteena on merkkien hyvä näkyvyys.
- Pystyttämiseen käytetään mahdollisessa törmäyksessä turvallisia jalustoja. Betoniporsaita voi käyttää vain tien pinnan ulkopuolella sisä- tai ulkoluiskassa tai sivuojaassa, kunhan niiden varassa olevan merkin pystyssä pysyminen varmistetaan. Kevyiden jalustojen painoina käytetään yleensä kumiseospainoja tai hiekalla täytettyjä säkkejä tai pusseja.
- Pinta-asennuksella eliminoidaan se riski, että pystyttämisen yhteydessä vahingoitettaisiin maahan upotettuja kaapeleita ja muita rakenteita.
- Kertakäyttöiset ja keveät kartongille tai vastaavalle materiaalille painetut laitteet, tienvarsi-ilmoitukset sekä tilapäiset opasteet on yleensä mielekästä pystyttää kevyen ja kertakäyttöisen maahan upotetun riman tai soiron varaan. Tällöin pystytysluvan haltijan on ennalta selvitettävä maassa olevien kaapeleiden ja muiden rakenteiden sijainti voidakseen välttää niiden vaurioittamista.
- Pinta-asennettujen merkkien riskejä ovat mm. merkkien siirtyminen tai ilkeävaltainen katoaminen. Uppoasennettujen merkkien riskinä on lisäksi maassa olevien kaapeleiden ja muiden rakenteiden vaurioituminen. Tilapäisen liikenteenohjauksen tai tilapäisten laitteiden pystytysluvan haltija on velvollinen valvomaan, että lupaan liittyvien asennusten säilymistä ja niiden ohjausvaikutusten toimimista.
- Tilapäisen liikenteenohjauksen tai tilapäisten laitteiden pystytysluvan haltija on velvollinen selvittämään maassa olevien kaapeleiden ja rakenteiden sijainnin sekä olemaan vaurioittamatta niitä. Luvan haltija vastaa aina aiheuttamistaan vahingoista sekä toteuttaa kaikki lupaan sisältyvät toimet omalla vastuullaan ja kustannuksellaan. **Tarkempia ohjeita tilapäisen liikenteenohjauksen pystytys-, peittämis- ja purkutöiden turvallisesta suorittamisesta annetaan Tieturva 1 -koulutuksessa.**

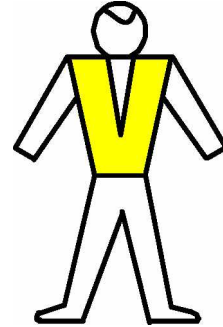
Esimerkkejä Liikenneviraston hyväksymien liikennemerkkivalmistajien toimittamista pystytysrakenteista:

Tilapäisen liikenteenohjauksen hakemuksen liite: Tilapäisen opastuksen sijoittaminen tieverkolle 5/5: Kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen suositus

Kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva maantieverkon tienpitoviranomaisen suositus ja vaatimus

- Erilaisten yleisötilaisuuksien tarvitsemaa kertaluonteista tiellä toimivaa työntekijää koskeva tienpitoviranomaisen suositus ja vaatimus.
- Suositus ja vaatimus koskee tilapäisten liikenteenohjauslaitteiden pystyttämisen- ja purkutyötä tai jotain muuta tiealueella suoritettavaa toimenpidettä, jonka tekijät toimivat työtehtävässään kertaluonteisesti.
- **Lupaa tiealueelle sijoittuvan työn tekemiseen on haettava tienpitoviranomaiselta.**

Tiellä toimivan työntekijän varustevaatimus:

- varoitusvaatetus: liivi SFS-EN-471

Tiellä toimivan työntekijän pätevyysvaatimus:

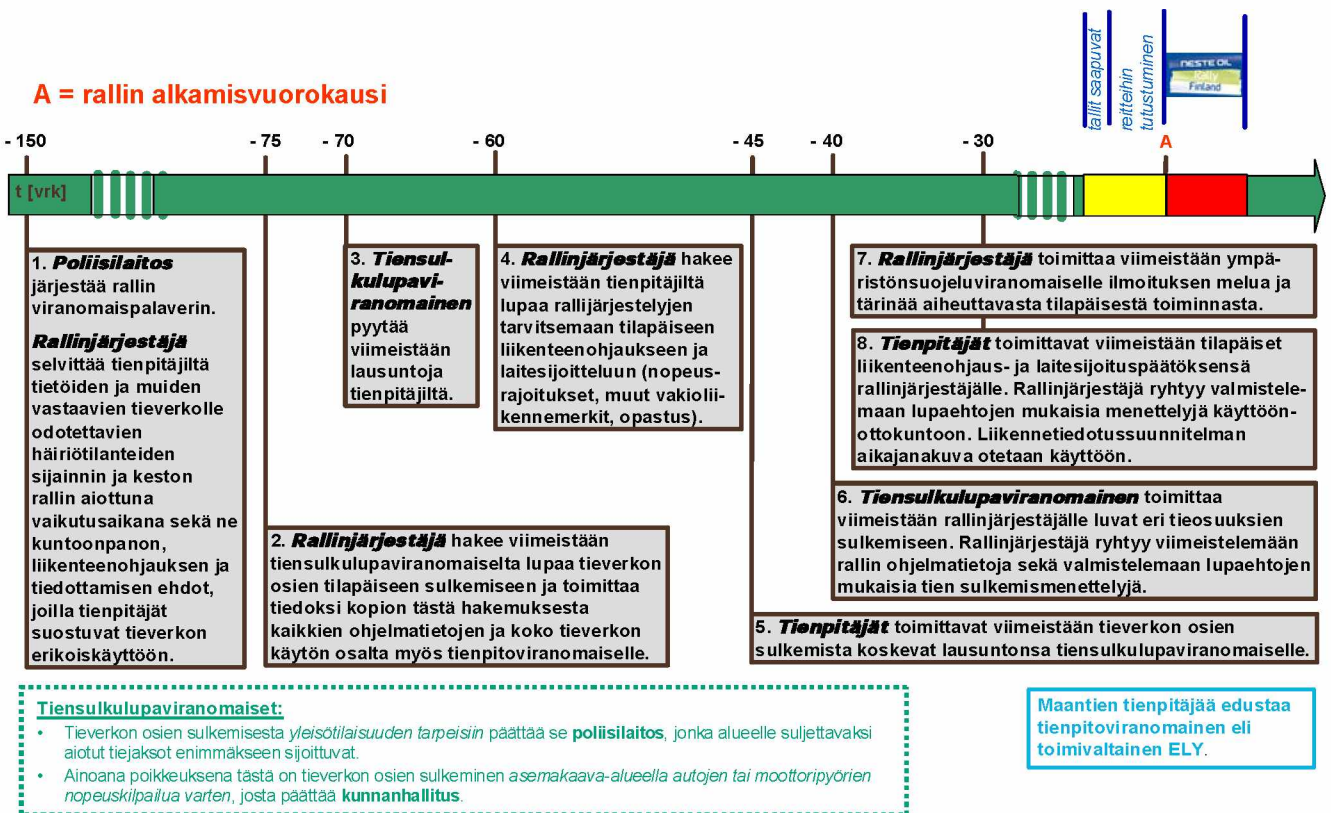
- normaalit aistit ja tehtävään sopiva kansalaiskunto
- koulutettu ja perehdytetty omaan tehtäväänsä

Tiellä toimivan työntekijän esimiehen, kouluttajan ja käytön suunnittelijan pätevyyssuositus:

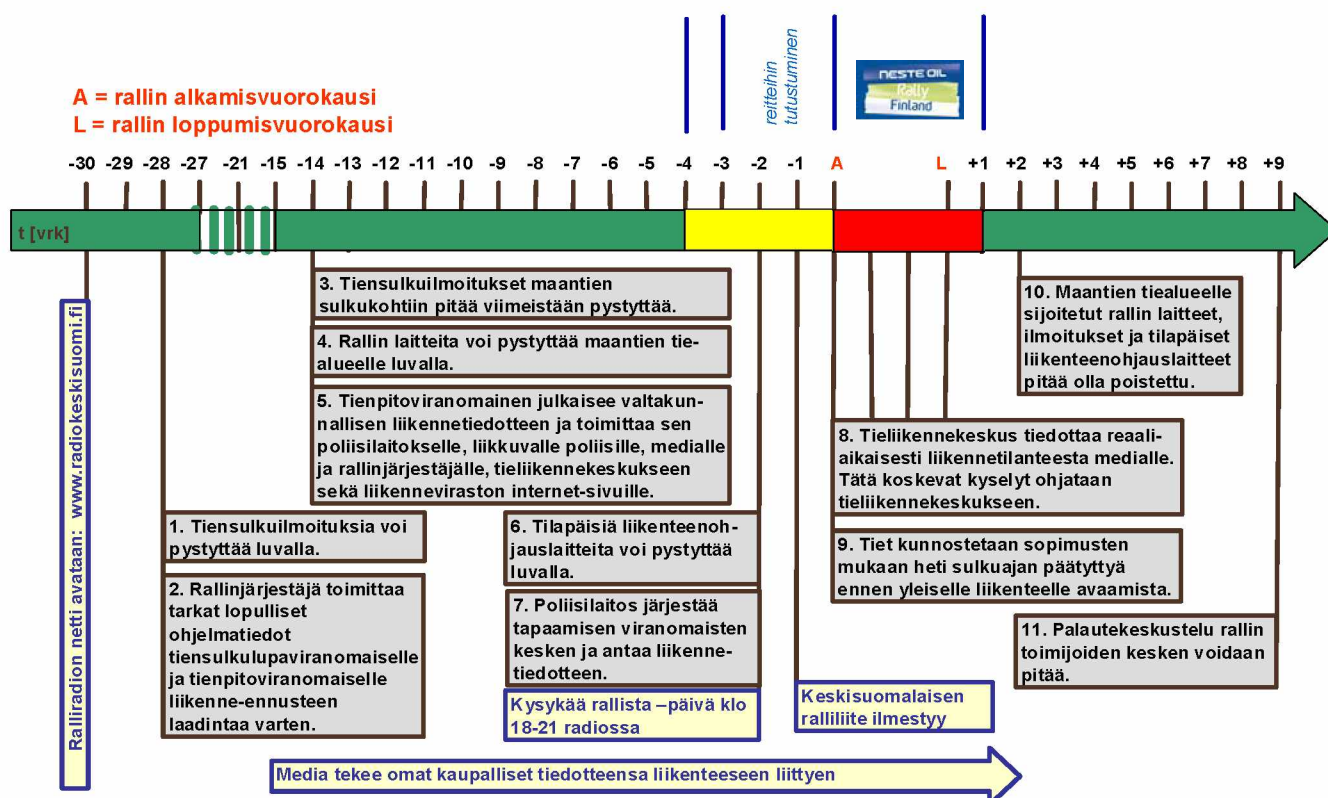
- Tieturva 1

AIKAJANAKUVAT

LIITE 10 Liikennetiedotussuunnitelman aikajanakuva

Liik
enne
vira
sto

ISSN-L 1798-6656

ISSN 1798-6664

ISBN 978-952-255-017-0

www.liikennevirasto.fi